

מורה חדש (אי קלט)
 מורה חדש (אי קלט) - מורה חדש (אי קלט) - מורה חדש (אי קלט)
 מורה חדש (אי קלט) - מורה חדש (אי קלט) - מורה חדש (אי קלט)
 מורה חדש (אי קלט) - מורה חדש (אי קלט) - מורה חדש (אי קלט)

UJ KELET

פארטוןקיווילי נאפילאפ

TAXI "Yael" SZOLGÁLAT
 az ország minden részébe
 Utazzék a "Yael"-al az összes városközi vonalakon.
KÖZVETLEN TAXI-SERUT JAFFARÓL
 Taxi-serutot indítottunk Tivonba.

Ben Cvi és Ben Gurion a fővárosban fogadták Dullest

Jeruzsálem, (—) Diplomáciai megfigyelők jelentősége tulajdonítanak a ténynek, hogy Dulles és kísérete Jeruzsálemben tisztelegte az államelnök előtt és tárgyalta Ben Gurion miniszterelnökkel, valamint a kormánytagjaival. Ben Gurion ismertette a közel kétórás beszélgetés során Izraelnek a közkeletű védelmi tervvel szemben elfoglalt álláspontját és változó a feltételeket, amelyek mellett Izrael hajlandó volna békét kötni az arabokkal. Beavató-

Bár előzetes hírek szerint a tárgyaló felek között megállapodás jött létre arról, hogy nem adnak nyilatkozatot a sajtónak, Dulles külügyminiszter a fővárosból való távozását követően a következő nyilatkozatot tette a sajtó képviselői előtt:

„Biztató tapasztalat volt Stassen úr és jómagam számára Izraelben látogatásom tenni és ennek a dinamikus országnak vezetőivel eszmecsereit folytatni. Izraelben — a második országban, ahol ezen körítünk folyamán látogatást tettünk — szintén meggyőződhetünk arról a rokonszervről, ami utunk folyamán velünk szemben mindenütt megnyilatkozott.

„Kétnapos tárgyalásaink alkalmával — folytatva nyilatkozatát John Foster Dulles — érdekes beszélgetést folytattunk az államelnökkel, a miniszterelnökkel, a külügyminiszterrel és Izrael más vezető férfival. Ezek a „helyszínen” folytatott tárgyalások igen értékesek. Elsősorban azért jöttünk ide, hogy meghallgassunk és megfigyeljünk. Nem hoztuk magunkkal semmiféle kész megoldást e körzet komoly problémáira, reméljük azonban, hogy a Kairóban megkezdett, Izraelben folytatott és a többi országokban elkövetkező tárgyalásaink nyomán, jobban meg fogjuk érteni ezeket a problémákat és ekképpen segíthetünk a Közkeletet békejé és biztonságát szolgáló légkör megteremtésében.

Szerencsés kivánataimat fejezem ki Izrael népének az új állam első öt évében elért eredményeihez és kívánom, hogy sikerrel oldja meg az előtte álló problémákat.” — fejezte be nyilatkozatát John Foster Dulles.

A jeruzsálemi tárgyalások

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától.) John Foster Dulles amerikai külügyminiszter és kísérete tegnap délelőtt valamivel fél tizenegy óra előtt megérkezett a fővárosba. Az öt autóból álló karaván, amely előtt motorkerékpáros rendőrszolgálat és egy rendőrökkel teli szolgálati autó is kísért, fél tizenegy órakor érkezett a miniszterelnökség elé, ahol Ben Gurion miniszterelnök kihallgatásán fogadta az Egyesült Államok külügyminiszterét, Harold Stassent, az amerikai segélytervezési igazgatóját, Henry Byroadet, az amerikai külügyi minisztérium közkeletű és délkeleti osztályának igazgatóját, Bruce McDanielt, az amerikai segélytervezési igazgatóját, McArthur külügyminisztériumi tanácsost, Russel amerikai ügyvivőt és az Egyesült Államok izraeli nagykövetségének még két tanácsosát.

A közel két órán át tartó tanácskozáson résztvettek még Mose Sarét külügyminiszter, Teddy Kollek miniszterelnökségi államtitkár és S. Bendor, a külügyi-

Kétórás tanácskozás Dulles amerikai külügyminiszter és Ben Gurion között. — Eskol és Bernstein miniszterekkel gazdasági kérdésekről tárgyalt Dulles és Stassen. — Óvatoshangú nyilatkozatban búcsúzott el Dulles Izraeltől.

miniszterelnök és John Foster Dulles, illetőleg Harold Stassen között folyt, a külügyminiszter irodájában megtartott megbeszélésen Harold Stassen, az amerikai segélytervezési igazgatója, valamint Lévy Eskol pénzügyminiszter, Bernstein ipari és kereskedelmi miniszter és David Horovitz, az Állami Bank igazgatója vettek a szót.

A tárgyalások végeztével az amerikai vendégek egy óra 5 perckor elhagyták a miniszterelnökség épületét és a kordon mögött összegyűlt közönség viharos ünneplé-

Eisenhower elveti Churchill javaslatát

Eles szópárba John F. Kennedy és Mac-Carthy szenátor között

Washington, (UP). Eisenhower elnök csütörtökön sajtókonferencián keretében kijelentette, hogy a maga részéről hajlandó minden megtenni a Kelet és Nyugat közötti béke előmozdítása érdekében, de hozzáfűzte, hogy eddig még nem látott hitehetőbb bizonyítékokat az oroszok tényleges békeszándékairól.

Eisenhowernek ez a kijelentése válasz volt Churchill angol miniszterelnök hétfő esti alsóházi beszédére, amelyben azt javasolta, hogy a nagyhatalmak vezetői üljenek azonnal össze és a tárgyalásokkal szemben rendezzék el az összes vitás problémákat.

Eisenhower elnök megjegyezte, nem áll módjában előírni az oroszoknak, hogy mivel bizonyítsák be jóindulatukat. Azt sem követeli, hogy a másik fél bizonyos ügyeket előtérbe helyezzen. A probléma lényege nem a konferencia összehívásában van. A kérdés az, van-e ennek a konferenciának valamelyes kilátása a sikerre. Az elnök megemlítette, hogy legutóbbi beszédében az orosz jóindulattal kapcsolatban két-három lehetőségre is rámutatott, jóllehet más lehetőségek is vannak. Eddig azonban — hangsúlyozta Eisenhower — az oroszok nem adtak semmi bizonyítékot szándékaik őszinteségét illetően.

Az elnök ezután Churchill angol miniszterelnök alsóházi beszédével foglalkozott. Ez a beszéd — mondotta — kifejezésre juttatta a szabad világnak őszinte vágyát az ellenek elsimítására. Ami pedig a konferenciát illeti, úgy látjuk, hogy a legmagasabb körök személyes kapcsolat révén néha nagyobb eredményeket tudnak elérni, általában azonban ezeket az ügyeket a külügyminiszterek kezében kell hagyni. A kérdések ugyanis igen komplikáltak és ezernyi részlet alapos ismeretét igénylik. Nem volna tehát bölcs dolog, ha csak államfők foglalkoznának ezekkel a problémákkal.

Az elnök ezután kitért Clement Attlee, az angol munkáspárti ellenzék vezérének beszédére, aki azt mondta, hogy Amerikában vannak olyan körök, amelyek nem akarják a békét. Jóllehet véleménykülönbségek vannak, tekintetben, hogyan lehet elérni a békét, eddig azonban nem akadnak Amerikában olyan emberre, aki ne akarná a békét — mondotta Eisenhower elnök.

A továbbiakban azt mondta Eisenhower, hogy Amerika és Anglia között véleménykülönbség van tekintetben, hogy felvegyék-e a

perces kihallgatásán fogadta John Foster Dulles és Harold Stassen. A kihallgatásán jelen volt M. Sarét külügyminiszter is.

Délután három órakor a vendégek öt autója a Jaffa úton keresztül a Mandelbaum átjáróhoz hajtatott, ahonnan Transzjordániába utaztak át. A határon dr. Simon protokollfőnök és S. Bendor külügyminisztériumi osztályfőnök búcsúztak el a vendégektől.

Biztonsági intézkedések a fővárosban
 John Foster Dulles amerikai külügyminiszter és kíséretének jeruzsálemi látogatásáról még a következőket jelentik:

Az autókavarában Kirját Mosen és a Ruppín úton hajtott a miniszterelnökség rehaviai épülete felé. A karaván érkezése előtt egy félórával a rendőrség elzárta

A Ben-Gurion-életrajzi étlapja

A miniszterelnök lakásán tartott ebéden halat, zöldséggel és burgonyával készített baromfit, gyümölcsöket, török kávét és borokat szolgáltak fel. Amikor a vendégek látogatásuk befejeztével a Mandelbaumkapuhoz utaztak, a transzjordán oldalon a transzjordán kormány megbízottai és az Egyesült Államok ammaniai nagykövetségének tisztviselői fogadták őket.

Amman (UP). Dulles külügyminiszter és kísérete ma délután Transzjordánia fővárosába érkezett.

Ben Gurion május 15-ikének harmas jelentőségéről

Megkezdődtek Kfar-Szaba jubileári ünnepségek

Tegnap kezdődtek meg Kfar Szabá 50 éves jubileumának ünnepségei. A városi tanács tagjai és a faluba érkező vendégek, élükön József Sprinzák házelnökkel megfogadták a falualapítók sírját. Az esti órákban Kfar Szabá lakossága lelkes ünnepségekben részesítette Jicchák Ben-Cvi államelnököt és tízezer ember vett részt a népiünnepben, amelynek egyik szónoka Ben-Gurion miniszterelnök volt. A miniszterelnök melegen üdvözölte a jubileumát ün-

Lavandi Mirjam és Ádám György
 Petach Tikva Akkói kistérség gazd.
 HAZASSÁGOT KÖTÖTTEK.
 1962. május hó

Sarah Amin és Löwy Rafael
 Jeruzsálem, Natanja (Budapest)
 Bét Hákerem
 JEGYESEK

PALESTINE DISCOUNT BANK
 FIÓKHÁLÓZATUNK
 A KÖZÖNSÉG SZOLGÁLATÁBAN

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a legjobb feleség és anya.
WINKLER SALAMONNÉ (LEA)
 (Temesvár)
 Affluán, hosszas szenvedés után, 70 éves korában, május 12-én elhunyt.
 Emlékét örökké kegyelettel fogjuk őrizni.
 Vigasztalhatatlan FERJE és GYERMEKEI

Drága megboldogult testvérem és nagybátyánk
Avram Mose Biederman
 (szül. Nagyvárad)
 SÍRKÖZLETÉSE
 máj. 17-én, vasárnap d. u. 3 órakor lesz a kirjatsaui temetőben. A gyászoló család.

Információk
 cégek és magánemberek vagyoni és erkölcsi helyzetéről
GERSHON BEN
 tudakozó-iroda,
 TEL-AVIV, ALLENBY 51
 KI 1072

AROMATIC

Megtakarítás!
 Ne halassa el bevásárlásait készpénzhiány miatt. Vásároljon be még ma olcsón, kedvező részletfizetésre az

SHAVIT
 IRGUN LEASRAI B. M. vásárlási könyvével
 TEL-AVIV, HESS U. 4.
 SHAVIT 18-98

Egyiptom és Izráel

John Foster Dulles amerikai külügyminiszter közeli villámturnéja új elemet, sőt új fejezet kezdetét jelent az Egyesült Államok és a Közelkelet relációjában. Bármennyire is érdeklődő s inkább kérdező, mint kérdezőkre felelő jellege is van az amerikai államférfiak beszélgetéseinek a közkelettel államok vezetőivel, — e látogatásnak látható nyoma lesz az Egyesült Államok jövőbeni politikájában és a Közelkelet sorsában.

Mert Foster Dulles nem azért jött erre a tájra külügyminiszteri működésének ötödik hónapjában, hogy csak „tanuljon”, hanem hogy tanítsa is valamire a közkelettel politikusokat, közelebb hozza őket az amerikai külpolitikát és világstratégiát szempontjaihoz. Az amerikai külügyminiszter és kísérőinek első állomása Egyiptom volt. A második Izráel. Ez a sorrend nem véletlen és nem csak földrajzi, hanem politikai irányt is mutat. Amerika közkelettel való érdeklődése ma első fokozaton Egyiptomnak szól, mint az Arab Liga vezető államának, mely fontos stratégiai pontot foglal el a Szezi csatorna mentén, amelyhez bizonyos reményeket fűz az amerikai politika. Izráel, mint második állomás ugyancsak mond valamit. Azt, hogy az Eisenhower-kormány is tiszteltben tartja elődeinek hagyományos politikáját Izráel irányában és értékelni tudja azt a katonai erőt, amit a fiatal zsidó állam a Közelkeleten képvisel, mint e táj egyetlen demokrátiakus országa, melyet szoros kapcsolatok fűznek a nyugati világhoz.

Különös ajándékot nyújtott át Kairóban Foster Dulles Egyiptom diktátorának. Diszes revolvert, melyre ez volt vése: „Nagib tábornoknak barátjától: Eisenhowertől.” Nagib emelt hangon olvasta fel ezt a szöveget és büszkén mutogatta az ajándékot az újságíróknak, amikor az amerikai külügyminiszterrel folytatott két és félórás tárgyalásról nyilatkozott előtűk. Ez a fegyver védelemre szól — mondotta nyomatékosan a diktátor Eisenhower ajánlása mutatóval, de nyomban ezután kijelentette, hogy ha az angolok nem mennek ki jószántukból a Szezi-csatorna övezetéből, akkor ki fogják kergetni őket az egyiptomiak. Azt is hozzáfűzte Nagib, hogy sem miféle megállapodást nem kötött Foster Dullessal a Szezi csatorna „fokozatos” kiürítésére nézve — márpedig egy órával azelőtt ilyen megállapodás létrejöttéről nyilatkozott Dulles az újságíróknak.

Ha Eisenhower azt hitte, hogy a revolver-ajándék lélektanilag hozzásegíti majd külügyminiszterét ahhoz, hogy közös politikai nyelvet találjon az egyiptomi katonai-politikussal, tévedett. E tévedésre akkor ébredt Foster Dulles, amikor éles támadással rukkoltak ki ellene az összes egyiptomi lapok. Meg sem várták a nagy vendég elutazását Egyiptomból és ottlétét tisztelték meg a vendéglátásnak e szokatlan és barátságtalan jelével.

De nemcsak az amerikai külügyminisztert érte kínos csalódás — az egyiptomiakat is. Azt remélték ugyanis, hogy Foster Dulles segítségükre lesz az „angolok kikergetésé”-ben. Ehelyett őrtésükre adta az amerikai államférfi, hogy nem tartja alkalmasnak az egyiptomiakat és az arabokat arra, hogy a világ egyik legnagyobb katonai bázisának őrei és urai legyenek. Az

Irtá: POLITICUS

amerikai politika felületességének és az egyiptomiakra és arabokra egyaránt jellemző nagyvási mániának az összeütközéséből keletkezett ez a kölcsönös csalódás. Dullesnek sikerült magára haragítania mind az egyiptomiakat, mind az angolokat. S ez a kettős harag — az első politikai tanulság amit a Közelkeleten szerzett az amerikai külügyminiszter.

A Szezi körüli vita feszültségében alig került szóba a Palesztina-kérdés, illetve az Izráellel való béke problémája Kairóban. Az egyiptomi diplomácia ugyan is azzal kecsgettette eddig az amerikai politikusokat és a nyugati közvéleményt, hogy a Szezi-probléma kedvező megoldása után sor kerülhet Izráellel való béketárgyalásokra. A Szezi körüli feszültség pillanata nemcsak, hogy nem volt alkalmas arra, hogy Dulles az Egyiptom és Izráel közötti relációról tárgyaljon Nagibbal, de hír szerint Nagib ki is tért e tárgyalásról. Két oka volt erre: 1. bármilyen tárgyalás Izráellel való békeről veszélyeztette volna az arab egységet, a Szezi csatorna kérdésében, amire oly nagy szüksége van most Nagibnak s amit látszólag sikerült összetakolnia az arab külügyminiszterek legutóbbi találkozására alkalmával; 2. az amerikai külügyminiszter nem árult el semmi hajlandóságot arra, hogy az Izráellel való béke kedvéért Egyiptom mellé álljon a szuezi kiürítés ügyében. Az egyiptomi családás árnyéka kísérte Foster Dullest Izráelbe és ez az árnyék

Meghalt Hermann Jadlowker a nagy operaénekes

Szerdán este hirtelen elhunyt Tel-Avivban a világhírű tenorista, Hermann Jadlowker, 76-ik életévében. Valamikor Carusoval vette dett népszerűsége, akivel egyébként a newyorki Metropolitanban éveken át lépett fel együtt. Jadlowker Rigában született s már fiatal korában a berlini állami opera első tenoristája lett. Vilmos császár „az én Jadlowkerem”-nek nevezte, s elhalmozta kitüntetésekkel. Honoráriuma a legmagasabb volt összes kollégái között. Európa összes nagyobb opera-színházain felépett. A második világháború előtt szülővárosának, Rigának hírközlési fantasztikus honoráriummal kántornak szerződött, s Jadlowker két évig működött ott ebben a minőségben. Szerződést kapott a cári moszkvai operához is, de még ennek a nagy énekesnek sem sikerült a berlini orosz nagykövét és más diplomáták közbenjárása ellenére sem több, mint két heti tartózkodási engedélyt kapnia — a leghosszabb időre, melyet egy zsidónak akkoriban engedélyeztek. Így inkább lemondotta hat hétre tervezett turnéját.

RÁDIÓ

PÉNTEK
6.30: Máj tovu, 6.35: torna, 6.45: zenélő óra, 7: hírek, 7.15: hangnemek, 7.59: hírszövegegyűjtés, 12: A Melavski-család cházán-daljai, 12.30: fuvós zenekari hangverseny, 12.50: a kórházak műsora, 13.30: hírek, 13.48: kamarazene, 16: Kábbátat sabbát cházándalokkal, — 16.30: ifjúsági műsor, 17: klasszikus kívánság-műsor, 18.15: hírek, 19: zenei gyűjtemények, 19.10: a Kol Jiszráel zenekarának hangversenye, — 20: héber dalok, 20.20: felolvasás a Tenáchból, 20.30: hírek, — 21: péntek esti hangverseny (Brahms hegedűhangverseny Jasha Heifetz előadásában, Beethoven 3-ik szimfónia, (Eroica), vezényel Szergej Kuszevitzky, 22.30: Izráeli dalok, 23: hírszövegegyűjtés.
Párhuzamos műsor: 13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 18: Jehuda Vahl művelőiből, — 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis adás, 20: román adás, 20.15: magyar adás, 22.15: angol hírek.

SZOMBAT
7.30: Adon olám és hangnemek, 8.30: hírek, 8.40: Izráeli dalok, 9: reggeli hangverseny, 10: zenei találós verseny, 11: szimfonikus hangverseny lemezekről, — 12.30: héber dalok kívánság-műsora, 13.30: hírek, 13.48: cházán-dalok, 16: könnyű zene, 16.45: Bizet „Carmen” című operájának első és második felvonása, 18.15: hírek, 19: zenei gyűjtemények, — 19.25: szombati melódiák, 20.24: Tenách-részletek (57—58. zsoltár), 21: Melavé málká műsor, — 21.30: néptáncok, 22: tánczene, 23: hírszövegegyűjtés.
Párhuzamos műsor: 13.45: angol hírek, 14: francia hírek, 16: modern zene, 16.45: klasszikusok előtti zene, 17.40: néptáncok, — 18.30: francia hírek, 19.30: jiddis adás, 20: román adás, 20.15: magyar adás, 22.15: angol hírek.

ránéhezett Tel-Avivban és Jeruzsálemben folytatott tárgyalásaira. De a kairói tanulság és tapasztalat annál nagyobb nyomatókat adott az Izráeli államférfiak fő-kívánságának, amit az amerikai vendégek elé terjesztettek és ez a katonai segély igényében jutott kifejezésre.

Foster Dulles és kísérői meggyőződhetek arról, hogy Izráel békét akar szomszédjaival. Ennek érdekében áldozatra is hajlandó, különösen ami az arab menekültek kérdésének konstruktív megoldását illeti. De nem lehet szó olyan áldozatokról Izráel részéről az arabok javára, melyek biztonságának, területi egységének és szuverenitásának rovására mennek. Addig viszont, míg az arabok nem hajlandók békét kötni Izráellel, semmi sem indokolja, hogy Amerika és a nyugati hatalmak megtagadják tőle a katonai segélyt és azt a „közkeletti parancsnokság” tervének megvalósítását tegyék függővé, amit Egyiptom és az arabok vonakodása késleltet.

Az egyiptomiak elutasító magatartása e tervvel szemben felemeltette az Izráeli államférfiakat e kényes kérdés tárgyalása alól. De éppen a „közkeletti parancsnokság” tervének időszerűsége teszi sürgetővé Izráel számára a katonai segély igénylését Amerikától saját biztonsága és a közkeletti biztonság érdekében. Washington hajlandó volna az embargó feloldására Egyiptommal és Izráellel szemben, de ennek is útjában áll a szuezi viszály. Az angolok elleni harchoz nem küldhetnek fegyvereket az amerikai Egyiptomnak, viszont egyedül Izráelnek sem hajlandók katonai segélyt nyújtani Egyiptom nélkül.

40 ÉVES DOLGOZÓ FERFI nő-sílné. Keres egyedülálló, vidéki életet kedvelő, komoly, intelligens nő 35-ig. „5/28” jelgére, Uj Kelet, Haifa, Shapira u. 13. A1180

47 ÉVES, biztos állású, önhibáján kívüli elvált, gyermektelen tisztviselő, házasság céljából keres 35-38 év körüli gyermektelen, lehetőleg lakással bíró nő ismerettség. Válaszokat jiddis, vagy héber nyelven. „Valóság 1191” jelgére a kiadóba. A1191

LAKÁS - BÉRLET
NAGYOBB SZOBAT, vagy szobakönyhis lakást bérlelnék Reehovotom, Kohen, Gedera, poste-restante. A1168

LAKASAT bérbeadja, eladja gyorsan és kedvezően Münz Elenberg és Tsa útján, Tel-Aviv, Javne 34. Telefon: 62514. A4

LAKAST, bájít-mesutatót, ületet, rakfűt gyorsan, szigorú diszkrecióval követt: „EXPRESS”, Weinberger és Kohn, Tel-Aviv, Merkáz Báálé Melachá 5. I. em. Ügyfélfogadás: d. e. 10-1, d. u. 4-7-ig. Telefon: 66700. A13

LAKAST, üzlethelyiséget akar? Forduljon Ringel Sándor közismert közvetítő irodájához, T. A. Nachlat Benjamin 39. A6

HERZFELD és TSA (Tschernichowski G.) átöltözött: Tel-Aviv, Bét Lechem u. 4. I. em. 1-2-3-4 szobás lakások héber és négytel. Tel-Aviv minden részében, nagy választékban. Fogadás: délután 10-1 és délután 4-6 között. A1204

LAKAST BÉRLENI és VENNI, bérbeadni és eladni csak Alexander G. közvetítő-irodája útján, Tel-Aviv, Alíja u. 1/II. emelet, 3. szoba. A1211

BÉRBEADÓ és ELADÓ lakások, üzlethelyiségek Jaffán, Tel-Avivban, Ramat Ganban és környékén. Jozsef Glaser, Jaffa, King George 20. Telefon: 80724. (11-1, 5-7). A1147

EICSERELNEM kétszobás jeruzsálemi lakásomat hasonlóval Bn Brábkban, Cion jeruzsálemi kiadóba, Ben Jehuda 2. A1184

APRÓHIRDETÉSEK

ADAS-VETEL

VARRÓGÉP MERKAZ (központ) vétel, eladás, javítás, kimondottan szaküzlet. Harisnyá-szemfelszedő-gépek és alkatrészek. Tel Aviv, Bét Lechem 8, Becelet sukál. A1035

AGYTIOLAT VESZUNK, TOLTI-SZITÁS, Featherindustry, Tel-Aviv, Merkáz Wolowelsky 5/14. Tel. 80415. A1034

VARRÓGÉPET, „Singer”-t vesz, elad: Ing. Hirschenson, Jaffa, Bustrus 12. Tel. 81624. A5

KIS TÖRÉT IGENYLO, hosszú évek óta fennálló, bevezetett vegyilem, elutaszás miatt eladó. — Irásbeli megkeresések: „Eksizten-cia” jelgére, Weingarten hirdetőiroda, Tel-Aviv, Hild Hazakén 8. A1137

AMERIKAI FRIGIDAIRES kútnő állapotban, eladó. Gross, T. A. Nachlat Benjamin 157. (D. e. 10-ig, d. u. 4-5-ig.) A1195

ELADÓ elsőrendű strázsakereskedéssel. Zuckermann, Jaffa, Reh. Gimel 12. A1193

NATANJA forgalmas központban mizion átadó, elutaszás miatt. Felvilágosítás: Révész, Natánja, Ráv Kuk 12. A1173

MESEK ATADÓ Migdál Askálon mellett, tehennel, lóval és gazdasági felszereléssel. Közkeletti információt ad: Aranka Reháková, Tel Aviv, Ben Jehuda 234. A1160

Levelés — házasság

TURISTA KERES csinos, házias, nem magas, 30 év körül léányt házasság céljából. „Amerika” jelgére a kiadóba. A1146

NAGYON CSINOS, amerikai állampolgár hugom részére 45-50 körül, intelligens férjet keresek. „Amerika 1192” jelgére a kiadóba. A1192

28 ÉVES, eszeshaloválkat származású állami tisztviselő megismerkedne házasság céljából elfoglaltsággal bír, közepmagas fiatal lánnyal. — Levelek: Advertising Nova, Haifa, Herzl-u. 65. „149” jelgére. A1203

INTELLIGENS mosárvnyk-férjet keres 60-ig, gazdasághoz értő urlasszony. „1174” jelgére a kiadóba. A1174

AMERIKAI tisztviselő (állampolgár), kellemes külsejű, aki fontos látogatására rövidesen Izráelbe jön, házasság céljából levelezne 47-50 éves, intelligens, jó megjelenésű férfivel. Csak fényképes, részletes levelekre válasszon. Cím: Box 3950 Shaker-Square Post Office, Cleveland 20, Ohio USA, USA. A1188

40 ÉVES DOLGOZÓ FERFI nő-sílné. Keres egyedülálló, vidéki életet kedvelő, komoly, intelligens nő 35-ig. „5/28” jelgére, Uj Kelet, Haifa, Shapira u. 13. A1180

47 ÉVES, biztos állású, önhibáján kívüli elvált, gyermektelen tisztviselő, házasság céljából keres 35-38 év körüli gyermektelen, lehetőleg lakással bíró nő ismerettség. Válaszokat jiddis, vagy héber nyelven. „Valóság 1191” jelgére a kiadóba. A1191

Könyvek — könyvtárak
JÓ ES UJ KÖNYVEKET olvasnat a Jambor Eliseva kölcsönkönyvtárból, T. A., Allenby 84. udvarban. Könyveket a legmagasabb áron vásárolunk. A1

LAKÁS - BÉRLET
NAGYOBB SZOBAT, vagy szobakönyhis lakást bérlelnék Reehovotom, Kohen, Gedera, poste-restante. A1168

LAKASAT bérbeadja, eladja gyorsan és kedvezően Münz Elenberg és Tsa útján, Tel-Aviv, Javne 34. Telefon: 62514. A4

LAKAST, bájít-mesutatót, ületet, rakfűt gyorsan, szigorú diszkrecióval követt: „EXPRESS”, Weinberger és Kohn, Tel-Aviv, Merkáz Báálé Melachá 5. I. em. Ügyfélfogadás: d. e. 10-1, d. u. 4-7-ig. Telefon: 66700. A13

LAKAST, üzlethelyiséget akar? Forduljon Ringel Sándor közismert közvetítő irodájához, T. A. Nachlat Benjamin 39. A6

HERZFELD és TSA (Tschernichowski G.) átöltözött: Tel-Aviv, Bét Lechem u. 4. I. em. 1-2-3-4 szobás lakások héber és négytel. Tel-Aviv minden részében, nagy választékban. Fogadás: délután 10-1 és délután 4-6 között. A1204

LAKAST BÉRLENI és VENNI, bérbeadni és eladni csak Alexander G. közvetítő-irodája útján, Tel-Aviv, Alíja u. 1/II. emelet, 3. szoba. A1211

BÉRBEADÓ és ELADÓ lakások, üzlethelyiségek Jaffán, Tel-Avivban, Ramat Ganban és környékén. Jozsef Glaser, Jaffa, King George 20. Telefon: 80724. (11-1, 5-7). A1147

EICSERELNEM kétszobás jeruzsálemi lakásomat hasonlóval Bn Brábkban, Cion jeruzsálemi kiadóba, Ben Jehuda 2. A1184

KULONFELE

KÉSZPENT kölcsönöz Lombard „NIH” aranyra, ezüstre és briliántra. T. A., Allenby 56. szám, szoba: 16. A1035

TOLLAT, PELYHET VESZUNK. Paplanját, párnát, ágyneműjét felírásitjuk. Weizsman, Tel-Aviv, Dizengoff u. 118. szám. A869

Speciális nikkelezés, kromozás, ezüstözés, aranyozás, CHROMEX, Tel-Aviv, Israel Nagara u. 11, Allenby mozi közelében. A7

RAMAT GAN ES KÖRNYEKE. Függenyöt kedvező részletfizetésre közvetlenül a dekoratőről. Függenyök házi mosása és alakítása jutányos áron. Walter dekoratőr, Ramat-Gan, Jahaom 92. A1196

VARRÓGÉP-KÖZPONT Natánja, szemben a Riz Hoteltel. — Szakszerű javítások. Singer F. A1114

3-7 ÉVES GYERMEKEK nyaralását vállalom. Kútnő házikóval. Ella Brummer, Raanana, Achuzá u., Bét Goldstein. A1113

ÁLLAS-FOGLALKOZÁS

HÁZVEZETŐNÖT KERES 3 tagú család, bentlakással. Ajánlatok: „Koser” jelgére a kiadóba. A1212

ELSŐRENDEU szalonmunkához önálló segédanyagot keresek. Datja Lévy, Tel Aviv, Somo Hamelech utca 107. A1175

PINCER, jómegjelenésű, a szakma minden ágában perfect, elhelyezkedne Tel Aviv környékén. „Szombattartó” jelgére a kiadóba. A1166

SZABASZNÖT, nő ruhákban gyakorlott, azonnalra keresünk, esetleg félnapokra is. Klein, Tel Aviv, Herzl 16. Jelentkezés: délután 11-1 óra között. A1165

ÖNÁLLÓ VÁROGLANYT elsőosztályú szalonmunkára és bentlőkezetet felveszek. Dr. Saubern, női divatszalon, Petach Tikva, Chovevé Cion 7. A1177

BESZERZÉS

RÉGI INGEK szakkereső újajagallérozása, fűtőing, pizsama és női sportbútor méret után Zimroni Továnál, Tel-Aviv, Jozsef Hánász 3. A254

ORTHOPÉD CIPŐT a legmodernebb divat szerint rendelhet nálunk. Weisz-Reizer, Tel Aviv, Allenby 96. Bejart Bét Hásava utcából. A1183

Haifai apróhirdetéseik

DETEKTIVREGÉNYSZÖR A LEG-MODERNEBB IRODALOMI meg-talál minden SAMUEL kölcsönkönyvtárban. Könyveket veszek. Haifa, Herzlia 7. udvarban. A19

VEZSEK magyar könyvet, könyvtárt. — Modern Magyar Kölcsönkönyvtár, Haifa, Herzl 61. Signon.

NAGY CRIF, minden célra alkalmas, eladó. Weber, Kirját-Motzkín, Reh. Dvora 30. A1206

WOODLAND TOVERN, Karmel-hegy. Nappal szórakoztató zene, este tánc. Belépés díjtalan. Fagyalt és italkülönlegességek. Polgári árak. A1199

EGYENZOBAS LAKAS a város központjában átadó. Meghírtotam Singer edényüzlet, Haifa, Goula-utca 39. A1206

MOSGÉP felautomata, majdnem új, WHIRLPOOL, eladó. Cím: „5/40” jelgére, Uj Kelet, Haifa, Shapira-u. 13. A1205

ÖNÁLLÓ VARRÓNÖT és tanuló-lányt felvesz azonnalra „Charm” szalon, Haifa, Herzl-utca 61/II. A1204

KÉTSZOBAS KOMPLETT LAKAS olcsón átadó. Sándor, Haifa, Kishon 16. A1202

MAK-DIESEL tizkerékű tehernösi, jó motorttal, jó gumikkal, eladó. Haifa, P.O.B. 1460. A1210

MOSAVRA ELMENNE családos borbély. Fried Mose, Haifa, Elíjahu Hanavi 6. A1209

KÉTSZOBAS TAGAS LAKAS Uj Merkázban Haifán átadó. Megtekinthető délután 9-10 között: Hancemanim, utca 1. Bruck. A1205

HÁZTELEK CUR-SALOMBAN, kész által, azonnal bérbevehető, eladó. Vertes, Haifa, Habar 105. A1207

FIATALEMBERNEK nagy szobában ágy kiadó. Lóránd, Haifa, Madregot Hancemim 16. A1181

GAZOG-GEP komplett szódavíz üvegöltő apparátussal eladó. — Müller, Haifa, Achuzá, Moria utca 133. A1178

AUSZTRALIÁBAN kereskedelmi és egyéb ügyek elintézését vállalja odaköltözö, nagy jártassággal bírő egyén, itteni mervadó referenciákkal, Haifa, POB 1400. A1179

A magyarajku olék figyelmébe!

A „Shelters for Israel” társaság Kfar Onon néhány két és fél szobás sikunt bocsát a magyar olék rendelkezésére, kedvező fizetési feltételek mellett. A sikunok még ebben az évben beköltözhetők. — Kérvények f. évi június hó 5-ig küldendők be: Tel-Aviv, P.O.B. 4472. címre. Megjelőendő adatok: pontos cím, családtagok száma, alíja ideje, van-e Szochnut sikun-jogosultsága. „Shelters for Israel” Izráeli képviselőte.

MOTOR ELEKTRO-MECHANIKAI ÜZEM

POLLAK JOSZEF Jaffa, 16-os utca 4 szám (5-ös utcából nyílik) 8 1/2, 10, 17 HP új svájci motorok eladók. Minden erősségű motor, dinamó tekerésele

Csinos amerikai turistánő, gyártulajdonos, kútnő körülmények közt, férjhezmenne intelligens, szim-pátikus, jómegjelenésű férfifhez, aki szivesen lakna Amerikában. (*)

ICHUD HALEVAVOT

házasságközvetítő iroda, vezető: ALIZA. Tel-Aviv, Petach-Tikva út 38. sz., Tachana Merkázit-nál, Bét Hadarral szemben D. e. 12-2, d. u. 6-9-ig.

Dekoratórok, mosodák! Ha vejjököt jól és pontosan akarják kiszolgálni, úgy a függönnyt

Neuwirth-nál tisztítassák.

Tel-Aviv, Nachlat Benjamin u. 133 Alapítva: 1939. (*)

Jó könyvet DAAT-tól kizárólag

olvashat. — Választékunk 1000 jó könyvvel bővült. Magyar könyvekért jó árat fizetünk. TEL-AVIV, Rotschild 86.

NE DOBJA EL

régi szapját, fotejtét, matracait. Gyönyörűen újjalakított azokat, hívásra házánál is. — J6 munka. — Olcsó árak.

HERCZL KARPITOS BNE-BRAK

Rabbi Tarfon utca, Bét Reis.

Jeruzsálemi kölcsönkönyvtár az Eggeddel szemben. Javac utcában. Hirdetéseket is felvesz az UJ KELET részére.

Jó könyvet szeret olvasni? HADASH! Szakkönyvek, szótárak? HADASH! Eladó könyve van? HADASH! A legjobb kölcsönkönyvtár HADASH! Tel-Aviv, Hayarkon átvenkülene

KERESESEK

SPORN SIMIT Koleszvárról keresel Hirsch Jenőné, Haifa, Moriah-utca 91. A1201

ROTH JOZSEFET Érszadvikortól keresi Spitzer Imre, Beératáim, Kfar Jons. A1198

Dr. SZABÓ ÖDÖNT Budapestről keresi Elek András, Jeruzsálemben, Cion Talpiot 8. A1185

MARKEBERG Junkers-tyárban dolgozott légerésztárosoket keres Edelsztin Rachel, Haifa, Michael utca 10. A1182

OKTATÁS

Női-és gyermekruházat-ot, modellirozást, legujabb divatu vonalvezetést tanuljon ZISOVICSNAL, Tel-Aviv, Lessing 14. Gordon mellett. 4-es autóbussz. K8724

Prof. LEON tánciskolája, Tel-Aviv, Shekiná utca 17. Csoportos és egyéni tanítás. Modern táncok

Bér Ervin:

Egy hét problémái A százarcu izraeli polgár

Irta: JAMBOR FERENC

A pénzügyminisztérium hosszas huzavona után elő-
rölte végre a két alacsony
dollár-árfolyamot. Búzá- és
magasabb, 1 dollár 1 font-os
áru behozatalát csak a leg-
magasabb engedélyezik.
Árfolyamon engedélyezik.
Helyesebben szólva, ilyen
áron adják el az import-
rökök a dollárokat, ame-
lyek az áruk megvásárlásá-
hoz szükségesek.

Nem szabad azonban azt
hiinni, hogy a fogyasztó ál-
tal fizetett árakat eddig a
két alacsony dollár-árfolyam
szerint kalkulálták. A dol-
lárokat ugyan olcsón kap-
ták az importőrök, de ezen
felül tetemes járulékokat
kellett fizetniük az árki-
egyenlítő alapra. A követ-
kező az, hogy egyáltalán
nem volt áru, amelyet
a legalacsonyabb kurzus
szerint vásárolt volna a fo-
gyasztó, nagyon kevés, a-
melyet a középső kurzus
még kevesebb, amelyet a
legmagasabb harmadik kur-
zus szerint, az ipari cikke-
ket pedig mind olyan áron
vásároltuk, amely megkö-
zelítette a dollár fekete ár-
folyamát.

Subszidiások és magas árak

A pénzügyminisztérium
arra hivatkozott, hogy nagy
szubszidiákat ad a fo-
gyasztónak, például az egy-
eszes kenyérben és ezért
kell más áruk árát a hiva-
taltos kurzusnál magasabb
alapon kalkulálni. De, ha
az ember közelebről meg-
nézte a számadásokat, ki-
derült, hogy még az egye-
ses kenyérért (amely pe-
dig nyilvánvalóan viszony-
lag a legolcsóbb áru volt),
sem fizettünk kevesebbet,
mint a középső árfolyam
szerint kellett volna.

A kérdés tehát az, vajjon
az új rendszer áremelésé-
ket okoz-e? A pénzügy-
minisztérium tisztviselői fel-
szállt az elmondásra, hogy
egyelőre, nem, mert amennyi-
vel felelnek a dollárért
járó fizetéseket, annyi-
al csökkenti fogják az árki-
egyenlítő alapra eddig fizet-
tet járulékokat. De hogy a
pénzügyminisztérium nem
gondol véglegesen az árki-
egyenlítő alap megszüntet-
ésére, azt bizonyítja az,
hogy ugyancsak a pénzügy-
minisztérium tisztviselőinek
szavai szerint, június-aug-
usztusban lassú áremelés
lesz.

Alapok útvesztője

Pedig nagyon ideje volna
megszüntetni az árkiegyen-
lítő alapot. Senki sem tudja
mi történik körülötte és
még az állami főellenőrnek
sem sikerült eddig részletes
számadásokat kapnia. —
Ugyanis nem csak egy alap
van, hanem sok és az egyik
ból a másikba utalják a

pénzeket. Az egész árki-
egyenlítő alap elvileg azt
a célt szolgálja, hogy belőle
fedezzék azokat a vesztesé-
geket, amelyek drágán vett
dollároknak olcsóbban való
eladásából származnak, de
miközben a pénzügyminis-
térium azon panaszkodik,
hogy a dollár-alapban hiány-
nyok vannak, az árkiegyen-
lítősi alap pénzéből a folyó
költségvetés hiányait fede-
zik.

A pénzügyminisztérium
nak persze, kényelmes ez a
berendezés. Nagyon jól jön,
hogy senki sem ismeri ki
magát az alapok között és
így továbbra is lehet folytat-
ni a régi játékokat: a külön-
böző alapoknak a Kneszet
és a közönség ellenőrzése
nélkül, különböző célokra
való felhasználását.

Textil és bőr

Nehéz megállapítani, vaj-
jon az, ami a textil- és bőr-
árak teljes felszabadítása
körüli történt, fokozni fog-
ja-e az alapok körülülr-
zavart, vagy sem. Igaz, ez-
alkalommal felállítottak egy
újabb alapot, de ezzel szem-
ben egységsítették az ár-
folyamot, amit ezen áruk-
ért kell fizetni. Eddig a leg-
különbözőbb privát meg-
egyezők, minisztérium és
az importőr között, szabták
meg az árakat.

Maga a felszabadítás né-
gye nem jelent komoly vál-
tozást. Az árak valószínűleg
fel fognak menni, talán tíz-
százöt-hús százalékkal, de
ez belesik az „új gazdasági
politika” vonalába, amely-
nek célja a lakosság fo-
gyasztását csökkenteni. A
jelenlegi piaci helyzetre és
a pénzügyre jellemző,
hogy az áremelésről elter-
jedt hírek ellenére sem ro-
hanta meg a közönség a
boltokat; az embereknek
még arra sincs pénzük, hogy
aranylag olcsón vásároljan-
ak. Amikor 1949 nyarán be-
vezették a textil- és bőr-
árak adagolását, akkor volt
értelme az intézkedésnek,
mert az emberek zsebében
nagyon sok pénz volt és az
üzletekben aránylag nagyon
keves áru. Ma a felszabi-
dítás nem jelenti a fetelepia-
mege erősödését, mert nincs
vevő a fetelepiacon. A kor-
mány majdnem minden hin-
bát elkövetet, amit az „új
gazdasági politika” végre-
hajtása során el lehetett kö-
vetni, de Levi Eskol, renge-
teg hibájával együtt, fanat-
ikusan ragaszkodott az elv-
hez, hogy nem nyomtat több
pénzt és így legalább vala-
mi eredménye van az 1952
februári intézkedéseknek.

Export-támogatás

A pénzügyminisztérium
azonban nemcsak a beho-
zatali dollár-árfolyamát
változtatta meg, hanem a
kiviteli dollár-árfolyamát is.
Hosszú harc után végül létre-
jött a megegyezés az érde-
kelt felek között és amíg a
valuta-bizottság be nem fe-
jezi munkáját, átmeneti
rendszer vezetett be, hogy
kifizetődvé tegyék az ex-
portot. Aki áruját külföl-
dön adja el, saját maga ren-
delkezhetik az egész bevét-
el felett egy bizonyos elő-
re megszokott import-lista
keretén belül. Ha nem akar
ja felhasználni teljes jöve-
delmél külföldi valutában,
eladhatja azt a pénzügy-
minisztériumnak, minden dol-
lárt 1 font 80-ért. Ez az in-

tézkedés csak azokra az ex-
portőrökre vonatkozik, akik
keményvalutájú országba
exportálnak. Akik nem
ilyen szerencsések, vagy
ügyesek és árujukat olyan
országban adják el, amellyel
kereskedelmi szerződésünk
van, azoknak a pénzügy-
minisztérium szabad dollár-
ok bocsát rendelkezésére,
de országoként változóan,
valamivel kevesebbet, mint
amennyi az export névleges
értéke.

Az exportőrök nem na-
gyon vannak meglegedve
ezzel az intézkedéssel és azt
kérlik, adjanak engedélyt
arra, hogy az exportból
származó jövedelmüket ne
csak ők használhassák fel,
hanem átruházhassák azo-
kat másokra. A végső meg-
oldásra természetesen csak
akkor fog sor kerülni, ami-
kor a valuta-bizottság befe-
jezi munkáját és az egész
kérdés rendezést nyer.

De addig is biztos egy
dolog. Ha az exportőrök
nem találják meg a számi-
tásukat, nem fognak expo-
rtálni. Eppen úgy, mint a-
hogy a külföldi befektetők
sem fognak befektetni, ha
a pénzügyminisztérium ellen-
szolgáltatás nem elégti ki
őket. Az országnak pedig
szüksége van exportra is,
még befektetésekre is. Ha a
pénzügyminisztérium azt
hiszi, hogy az exportőrök és
a befektetők csak azért nem
viselkednek az ország érde-
keinek megfelelően, mert
rossz gyerekek, akiket csak
sarkokba kell állítani, hogy
megtanulják a jó modort,
akkor téved. Ha ez a két
emberfajta eddig rossz gy-
erek volt, ezentúl is az ma-
rad és a pénzügyminis-
térium haragja annyit hasz-
nál, mint a szenteltvíz. Ah-
hoz, hogy eredményeket ér-
jünk el, ki kell elégítsük
őket. Közben ugyan mor-
molhatjuk magunkban,
hogy ronda kizsákmányolók
de meg kell fizetni az árat,
amelyet kérnek.

Munkanélküliség

Az export annál is fonto-
sabb, mivel az egyik leg-
jobb eszköze annak, hogy a
munkanélküliséget felszív-
ják. Az a vita, amely pilla-
natnyilag a kormányon be-
lül folyik a munkanélküli-
ségi adóról, akárhogy dön-
jön is el, csak időlegesen
tudja megoldani ezt a kér-
dést. Lehet, hogy Eskol úr
nak sikerül rábírnia a klá-
cionistákat arra, hogy bele-
egyezzenek egy 15-25 millió
fontos adóba a legsürgösebb
problémák megoldására, de
a megoldás csak látszólag

oldás lesz. A bajokat gyöke-
rükben kell megoldani, nem
pedig a felszínükön. Ha a
munkanélküliséget nem fog-
ják termelő munkában fog-
lalkoztatni, újra munkanél-
küliek lesznek, mire elfogy
a pénz.

Mindez nem jelenti véle-
ményünk szerint azt, hogy
nem kell valami sürgős meg-
oldást találni. A klácionis-
táknak az az érve, hogy a
munkanélküliséget a folyó
fejlesztési költségvetés ke-
rén belül kell foglalkoztatni,
ilyen formában aligha állja
meg a helyét. A tervezett
költségvetés kisebb, mint a
tavalyi volt, tehát nem le-
het annyi embert foglalko-
ztatni belőle, mint tavaly.
Ahhoz tehát, hogy a jelen-
leg munkanélküli 30 ezer
embert munkába állítsák,
nem elegendő az a költség-
vetés és valamilyen formá-
ban meg kell növelni.

Van megoldás

De az a megoldás, ame-
lyet Eskol úr ajánl a költ-
ségvetés megnövelésére, bi-
zonyosan nem jó megoldás.
Semmi olyan megoldás nem
jő, amely a további pénzek
beszedését akármilyen for-
mában is a jövődelmi adó-
hoz köti. A lakosság már is
elleneségesen tekint a jöve-
delmi adóra, mert túlságó-
san magas és ha teheti, nem
fizet. Aki pedig rendszer-
esen fizet, mint azok az al-
kalmazottak, akiknek le-
vonják fizetésükből az adót,
aránytalanul sokat fizetnek
és hogyha most a munka-
nélküliségi adót is ilyen mó-
don fogják behajtani, csak
nőni fog az igazságtalan-
ság.

Van egyszerűbb és igazá-
gosabb megoldás. Fel kell
emelni a német kártéríté-
sekből származó áruk árát.
Ilyen módon megnöveked-
nek a fejlesztési költség-
vetés font-bevételei és a teher
az áruk keresztlél, egyen-
lőben oszlanék el a lako-
sok között.

A baj az, hogy a kormány
még mindig nem határozta
el magát arra, milyen árfo-
lyamon fogja eladni a né-
met kártérítésből származó
árakat. Az eddig nyilván-
ságra került tervek szerint,
nem is fogja elhatározni
magát, hanem a behozatalt
kezelő vállalat vezetőségére
fogja bízni, hogy esetenként
állapítsa meg az áru árát.
Még egy lehetőség arra,
hogy ajándékokat osszanak
szét az arra érdemesek kö-
zött. És az új politikai kon-
stellációban nemcsak a
hisztadruti vállalatok „arra
érdemesek”.

VILÁG

MEGÉRKEZETT A LEGJABB SZÁMA

Szenzációs tartalmából:

SZOMBATI SÁNDOR vezércikkje: Lehet-e hinni Moszkvának?

HAMORI LASZLO berlini anketja

ARADI TAMÁS: Amit a kommunisták elhalgatnak

VIHAR ILONA tanulmány Silone-ről

FALUDY GYÖRGY: A szarnokok ellen

TÁBORI PÁL a televízióról, **FORRAI ZOLTAN** rajzos humoreszkje, hírek Magyarországról.

Aki demokráciára tanítja a VILÁG-ot:

Gyilkos válasz a rágalmozónak!

GIL-BAR

JERUSALEM TEL. 2225 ירושלים

TELJES ATALAKÍTÁS UTÁN, ÚJ VEZETÉS ALATT

Kert-kávéház megnyitása máj. 16., szombaton

A közismert Preuss - Lange - Hasek TRFO esténként valamint szombaton d. u. és este.

Hétköznap és szombat d. u. a belépés díjtalan.

Egy embernek száz arca
van. Pszichológusok ugyan
azt hiszik, hogy csak há-
rom. Hogy minden ember-
nek három énye van. Az
egyik: amilyennek ő látja
magát, a másik: amilyen-
nek mások látják őt és a
harmadik: a valódi. De túl
ezen a beosztáson, minden
ember többféle arccal jele-
nik meg a világban. Van
olyan nap, hogy némely
ember 24 óra alatt huszon-
négyyszer változtat abráza-
tot.

Kezdődik az élet reggel.
Olyankor a rendes ember
családfő. Együtt reggelizik
a feleségével és a gyerme-
keivel. Ilyenkor kell meg-
nézni az izraeli állampol-
gárt! Akármelyiket! Szár-
mazási országára és anya-
nyelvre való tekintet nél-
kül. Ilyenkor viseli az iz-
raeli ember százféle arcá-
rak legszebb változatát.
Még nem történt semmi A
tegnap — akár nehéz volt,
akár könnyű, — már el-
múlt, a ma meg éppen,
hogy csak ide dugta az or-
rát.

Nem tudom miért van ez
egy Izraelben, de a reggeli
a legcsaládiasabb és étkez-
ések között. Jóformán csak
a reggelinek van együtt az
egész család. Aztán, ahogy
a család szerteszéled, a csa-
ládfelet első számú abrá-
zátát és felölti a második
ényt: sorbanálló lesz az
autóbusztorban. Ez talán
ugyanaz? Ugyanaz a dolog
együtt reggelizni a feleség-
gel a gyerekekkel, a friss
hajnal levegőben, vagy tort
állni a kezdődő chamszin-
ban a hosszú sorban? Per-
sze, hogy nem ugyanaz,
persze, hogy az izraeli ál-
lampolgárnak ez a második
abrázata egészen más, mint
az első.

Aztán, ahogy múlik a
nap, vagy egy íróasztal mö-
gött ül az izraeli polgár,
vagy egy íróasztal előtt áll.
Ugyanazzal az emberrel es-
hetik meg, hogy egyszer ő
ül az asztal mögött és tőle
kér valamit valaki, aki az
asztal előtt áll és másod-
szor ő az, aki kér. Hol az
autóbusz utasa a polgár,
hol munkás, aki talán ép-
pen fizetésjavítást kapott,
vagy talán egy félórával ez-
előtt közölték vele, hogy le-
építették, hogy a munkáját
elvezítette...

Igy van minden embernek
természetesen százféle
arca. Jobbra néz az utcán,
— kiderül az abrázata, bal-
ra néz — elkomorodik. Ez
egy nagyjából rendben is
van és nem is lehet más-
képpen.

Egy dolog nincsen rend-
ben. Nincs rendben az, hogy
az izraeli polgár nagy
része a rosszabbik arcát
mutatja egymásnak, a nap-
napi kényeszerű találkozá-
sokon. Vagyis az, hogy reg-
geltől estig olyan sok a
gorombaság és durvaság az
utcán, a hivatalokban és
főképpen az autóbuszokon.

Ami igaz, az igaz. Aki
Izraelbe alijázott, annak
az életfeltételei gyökeresen
megváltoztak. Szinte min-
den megváltozott körülöt-
te. Az olé khakira változ-
tatja a szövetruhát, klímát
vált, foglalkozást és étla-
pot cserél és úgy tűnik ne-
ki, hogy rosszabbra. Más a
fekvőhelye, mint amihez
szokott és más a víznek az
íze. Ha annyi minden meg-
változik körülötte, hogye
változna meg a vérmérsék-
lete is?...

Muszáj azonban ezért go-
rombának is lenni?

A legérdekesebb azonban
az egész dologban az, hogy
mindazok, akiket ismerek
személyesen, akár magyar-
országiak, akár lengyelek,
akár jekék, akár irákiak,
akár témoniak, — vála-
mennyien kellemesek, ba-
rátságosak és udvariasak,
ha találkoznak egymással
az utcán, az autóbuszon

vagy valamelyik hivatal-
ban. Azok viszont, akik
nem ismernek személyesen,
azoknak egy része ok nél-
kül goromba.

Megszólítottok például egy
soffört a központi autó-
buszállomáson. Egy soffört,
akit ismerek személyesen,
megáll, elbeszélget velem
szívesen és annyi informá-
ciót kapok tőle a kocsi in-
dulásáról és érkezéséről,
hogy egész hétre is elég. Ha
viszont olyan soffört szöli-
tok meg, akit nem ismerek,
úgy megy el mellettem,
mintha vak volna és süket-
néma.

Ezért hiszem, hogy két-
féle ember van Izraelben
is, éppen úgy, mint minde-
nyütt másutt a világon. Es-
pedig nem goromba és ud-
varias, hanem ismerős és
ismeretlen.

Csak az az éppen, hogy
mindenütt másutt több az
ismerős ember, mint éppen
itt Izraelben.

Hiszem mindenütt másutt
együtt nőnek fel az ember-
rek. Egy égbolt alatt és
ugyanazon szokások és tra-
diciók között. Talán csak
azért udvariasak az ember-
rek mindenütt a világon,
mert ismerik egymást, ha
nem is személyesen, de
mégis együtt nőttek fel egy
város törvényei és éghajla-
ta alatt és ezért szegyele-
nyel egymástól aruk rosszabbik
felét és ezért a családi reg-
geliző abrázátukat öltik
fel egész nap az összes kény-
szerű találkozássokra az ut-
cán, a villamoson és az
irodáknak.

Ugy-e, hogy képtelen do-
log lett volna Kolozsváron,
vagy Budapesten, hogy vala-
ki felálljon a villamos-
ra, vagy az autóbuszra, meg
álljon a kocsi közepén és
onnan meg ne moccanjon
egy tapodtat sem, hiába
üres beljében a kocsi fele és
mit sem törődjek azzal,
hogy más is szeretne utaz-
ni? Csak azért nem fordul
elő gyakran az ilyesmi,
mert az ismerősök az egy-
helyről való közölt udva-
riasabb az ember.

Meg kell csak nézni, aká-
melyik „Landmannschaft”
nak az embereit egymás-
között, hogy milyen köcsö-
nös megbecsülésű és ud-
variasággal viszonylanak
egymáshoz. Viszont az is-
meretleneknek a tengerében
kibukik az ember igazi ter-
mészete: az ünés. Saját ér-
dekének és saját személyi-
ségének a túlbecsülése.

Ha valaki le akar szállni
az autóbuszról a következő
megállónál, akkor meg-
rántja a csengőt, de ha egy
utas megrántja, az nem
elég? Ugyáltszik, hogy nem
elég, mert ugyanazon meg-
álló előtt, egymásután öt-
hatan rángatják meg a
csengőt, mintha azt akar-
nának mondani: „Valaki má-
csengetett, az igaz, lehet,
hogy megállás miatt, lehet,
hogy nem, de idefigyelj
soffört, most én csengetek,
én akarok leszállni!” Vi-
szont, ha négy-öt ismerős
utazik együtt ugyanabban
a kocsiában, még ha csak
véletlenül is ülnek együtt
ugyanabban az autóbusz-
ban és az egyik látja, hogy
a másik csengetett, be-
áll azzal, hogy a csengő hangja
kollektíven miatta is szól
és nem rángatja ő is a sz-
jat.

Ismerősök között senki
sem túlozza el túlságosan a
saját személyiségének fon-
tosságát.

Annyi sok esztendő óta
nem csinálhatnánk így,
mintha mindnyájan ismer-
nénk egymást?

15 font készpénz, a többi
részletfizetés

„LEVIT” jégsekrény

modern „frigidair”
modell, róssal.

Babel, T.A., Rothschild 31.
Allenby sarok, 2. szoba. Tel. 2970

ku olék
be!
or Israel
Onon né-
szobás st-
nagyar olék
kedvező
ek mellett
ebben az
hetők. —
évi június
ok be: Tel-
472. címre,
atok: pon-
tagok szá-
je, van-e
jogosultsá-
for Israel
ppviselte.
EKTRO-
ÜZEM
OSZEF
a 4 szám-
nyilik)
adójok.
gü motor,
rcselése
turistano,
kítinó kö-
ns, szim-
megjelenés
vesen lak-
(*)
EVAVOT
itő iroda,
LIZA.
h-Tikva út
Merkázit-
szemben
u. 6-9-ig.
mosodák!
és pontosan
függönyt
th-nál
v.
ain u. 133
1939. (*)
AAT-161
lasztékunk
el bővült.
vekért jó
schild 86.
A EL (*)
jűt, matra-
ajánlatom
znál is. —
eső árak.
ARPIOS
NE-BRAK
Bét Reiss.
konyvtár az
Javec utá-
is felvez-
résére.
EK
svarról keres
fa, Moriah-
A1201
Érsekudkert-
re, Beérta-
A1198
Budapestről
Jeruzsálem,
A1185
kers-gyárban
ököt keres
aifa, Michael
A1182
AS
mekruha-
odelliro-
divatu
tanuljon
NAL,
sing 14.
illett.
K8724
kolajja, Tel-
17. Csoprtó
ojern táno-
k

Az irodalom és művészet világából

Tudományos emlékkönyv Farkas László nevének megörökítésére

Néhány év előtt halt meg repülőszereplésének áldozataként, dr. Farkas László, a jeruzsálemi egyetem fiatal, magyar származású kémia- és fizikatanára. Hámlának negyedik évfordulója alkalmából Farkas tanítványai, tanárai és többek között kutatómunkájában résztvettek, 25 tanulmányból álló emlékkönyvet adtak ki. A tanulmányok kutatómunkák eredményei azon a tudományos területen, amelynek Farkas László rövid életét szentelte. Utolsó éveiben dr. Farkas László biokémiai kutatásaiba merült, ami a földművelés tételeitől volt hivatva szolgálni, mert ebben látta az ország fejlődésének óriási lehetőségét. A Farkas László emlékére kiadott könyv tudományos körök véleménye szerint igen értékes gyarapodását jelenti az izraeli tudományos irodalomnak.

A Lamed Irodalmi díj kiosztása

Most osztották ki New-Yorkban a már tizenhárom éve fennálló „Louis Lamed” irodalmi díjat az 1952-ben megjelent két legjobb jiddis és két legjobb héber nyelvű íróknak. Az 500 dolláros díjat a jiddis szekcióban I. Schwartz és Manger nyerték el költeményes kötetükkel, míg a héberül írt könyvekért a két első díjat Wallenrod rövid elbeszélések tartalmazó könyvével és S. Federbusch „Zsidó és általános jog Izraelben” c. tanulmányával nyerte el.

Aháron Meged darabja Zürichben

Aháron Meged, fiatal izraeli író darabja „Az éjjeli úton” (Derech Leéjlát), amelyet az előző évadban játszott a Háhimá, már a második külföldi színházban szerepel. A tél folyamán egyik londoni színház adta elő a „Derech Leéjlát”-ot, igen szép sikerrel, most pedig a svájci lapok útján arról értesülünk, hogy a „Zürcher Theater”-ben folyó Meged darabjának próbái és a bemutatást május 21-re tűzték ki. Meged darabját Max Brod fordította németre és címe: „Fern in der Wüste”.

Zsidó grafikai kiállítás Párizsban

A francia művészeti folyóiratok szerint a napokban igen magas színvonalú zsidó grafikai kiállítás nyílt meg a „Musée Juif” (rue de Saules) termeiben. Minden, ami a zsidó életben a folklor és poézis, feltalálható ebben a sokrétű és változatos kiállításban. Az igen átfogó, kizárólag modern grafikai kiállítás napjaink legnagyobb élő és már nem élő

zsidó művészi szerepeinek. Ilyen nagy nevek például, mint Jankel Adler, Glitsenstein, Lieberman, Hecht, Pissaro, Pascin, Ryback, stb., a már elhalt művészek közül. Az élő művészek közül szerepelnek például Krol híres rajzai, Golkorn bibliai jelenetei, Leopold Levy romantikus tájképei, itt látjuk Friedlaender elvont lírikus kompozícióját is, Chagall Tenách-sorozatát, melynek egy részét egyébként az elmúlt évi telavivi tárlaton is láttuk. A beszámolókat szerint kitűnő könyvillusztrációk is emeltek a grafikai kiállítás értékét és a kritikusok egyöntetűen megjegyzik, hogy a zsidó művészek született könyvillusztrátorok.

Rubin festő amerikai kiállítása

Rubin, ismert romániai születésű izraeli festő, aki Izrael első bukaresti követe volt, hónapok óta az Egyesült Államokban tartózkodik, ahová tanulmányútra utazott. Április végén New-Yorkban kiállítást nyitott meg huszonegy olajfestményéből és számos rajzból. A kiállításnak igen nagy sikere van zsidó és nemzsidó amerikai művészeti körökben egyaránt.

Sacha Guitry századik darabja

A „Théâtre Variété” párizsi színház a napokban adta elő, nagy jubileumi ünnepségek keretében, Sacha Guitry századik darabját, „A két vér” címmel. A darab semmiben sem több, mint Guitry többi műve: sziporkázóan szellemes, a Guitry-írónia finom zamattal telített, könnyed párizsi vígjáték. Sacha Guitry mint ismeretes, nemcsak megírta száz darabját, de majdnem mindegyiknek ő volt a főszereplője is, mint nagy elődje, Molière. Az alacsony termetű, köpcös, kisse kék-Szakáll kinézésű Guitry, még ma is, hatvannyolc évével, igen mozgó-könyv és tehetséges komikus. Számos darabját meg is filmesítették, amelyek mind óriási sikerrel futnak, főleg a francia mozikban, ahol értékelik igazán párizsi szellemességét.

Sacha Guitry egyébként színész-családból származik, apja, Lucien Guitry, korának egyik legnagyobb francia drámai színésze volt, a klasszikus darabok nagy alakítója. Híres volt sáma, előkelő, komor játékról. Gyakran vendégszerepelt az európai fővárosok színházain, de főleg a művészetért rajongó cári udvari színházban. Egy ilyen hosszabb szentpétervári tartózkodás alatt — ahová mindig családjával utazott — született meg, 1885-ben fia, Sacha, Lucien Guitry, 1926-ban, aránylag fiatalon halt meg Párizsban.

Nyári divatujdonságok:

piké, organdin, shantung, lenvásznak, imprinék, finom fehérneműelemek és mosóanyagok, óriási választékban és garantált minőségben, raktárra érkeztek.

DROR Ltd., TEL-AVIV, Wolffsohn 22.

Telavivi nagy üzem keres gyakorlott

főkönyvelőt

Jó fizetés.

Írásbeli jelentkezés, referenciák megjelölésével: Ettinger Advertising, Tel-Aviv, POB. 911.

„LOMBARD” CENTRAL T. A., Allenby 97., I. & II. emeletre és minden emeletre. 1/2-1/2-ig, 1/2-6-ig.

NACHUM GUTMANN

az izraeli festészet uttörője

Írta: DANZIG ELISEVA

maroknyi zsidó jisiv élt. Párszáz lélek. Milyen volt az élete egy gyermeknek Erec Jiszráelben a század elején? „Héber iskolakönyvek állg voltak. Hébernyelvű gyermekmesék egyáltalán nem léteztek. Sehol egy park, ahol a gyermek játszon. Sehol egy szobor, amelyben a szem gyönyörködjk. Se mesékönny, se öröm, se humor, csak — homok”, meséli Nachum Guttmann.

„Séta a sorsnál”
Ez a homokon felépült az első ház. Aztán az első utca. Majd az első zsidó lakónegyed. Felépült a Herzliagimnázium, amelynek Nachum is tanulója lesz. Az ötödik gimnáziumban ott hagyja a középiskolát. Jeruzsálemba megy és a Be-calel művészeti iskolába iratkozik be.

Három hónap múlva meg torpan. Nem tudja, hogy az út, amelyre lépett, járható-e? Hazatér Tel-Avivba. Tépődés előtt eldönti a sors, amely Abel Pannak, a híres Biblia-illusztrátornak személyében jelentkezik. A Becalel-iskola kiváló tanára felkeresi szülei lakásán Nachumot és sétára indul vele.

„A séta szó ugyan nem nagyon illik botorkálásunkra, mert térdig gázoltunk a

Csavargás Európában

Amint leteszi a fegyvert, Európába megy. Kerek hat évig „csavargó” a világban. Festészetet tanul Bécsben, Berlinben, Párizsban. Műdön hazatér, végleg horgonyt vet a festészetben. Európában új horizontok nyílnak meg előtte. A rengeteg élményt nemcsak ecsettel dolgozza fel. Folytatja a gyermekmeséket. Ez nem csupán lelkiszükséget. Adni akarja az erecsiszráeli gyermeknek, ami hiányzik: mesét. Amit ő annyira nélkülözött gyermekkorában: életörömet, humort, a természet szeretetét. Egészen mást akar adni, mint ami a galutban volt. Érti, hogy ezek a mesék az új életből kell, hogy fakadjanak. A dolgozó nép életéből. Így lesz a Dávár Lójeládim-nak fenállása óta illusztrátora.

Az Adlojadák...

De a felnőtteknek is szük segítség van öröme és humorra az épülő országban. Ezt a művészilek érzi meg a legjobban. Nem véletlen tehát, hogy Tel-Aviv híres purimi karneváljainak az Adlojadának állandó díszletvezetője és festője lesz. „Már nincsenek Adlojadák” — jegyzi meg rezignáltan. „Éltünk, mint sok más a régi jisiv életéből.”

Otthonalapítás a „kültvárosban”

Visszatér az országba és otthont alapít. Kis házat épít az Achád Háám utcában. Ez a ház, ma a város központja, de akkor csak homokpuszta volt, sőtét küll városa a „kis” Tel-Avivnak. „Itt élek azóta is ebben a házban, a halakkal, a gyümölcsfákkal, kutyáimmal, macskáimmal, fiammal és feleségemmel.” Majd így folytatja: „A gyümölcsfákat saját kezemmel ültet-

ONARCKÉP

tem a homokba. A gyümölcsöt magam szedtem le. Lefestettem és aztán megettem. Amint az elején mondtam: minden a semmiből kezdődött. A gyümölcsök megmaradtak festményeimben.”

A héber táj festője

A falakon megtaláljuk a gyümölcsöket. De nem csak csendéletet. Egész pályafutását, festményekben. Interieur, portrét és főleg akvarell tájképet. Ezek az akvarell tájképek a legjellegzetesebb alkotásai. Bennük rezeg az erecsiszráeli levegő. A kék ég, a ragyogó nap, a sárga homok és az erecsiszráeli növényzet minden színjátéka. Brzdók, hogy ez a táj, szépségével és kopárságával, ódonosságával és új színeivel, lényének egy része. Ezeket a tájakat nemcsak festette. A táj a lelkében él, mint ahogyan ő él a tájban.

Nem vagyunk zsenik...

„Mi, izraeli festők, nem vagyunk zsenik. De megteremtettünk valamit, ami nem volt: az erecsiszráeli művészetet. Chalucok voltunk, mint a többiek”. — mondja egyszerűen. „Új irányt szabunk a zsidó művészetnek. Új festőtípust teremtettünk. Mást, mint az eddigi volt: nem nyomorgót és szegényt. Öntudatos embert, aki szabadon és felszabadultan alkot.”

E szavakhoz illusztrációkat szolgál háza az Achád Háámon. Villaszéri épület. Lát-szik, hogy nem hétköznapi ember a lakója, hanem művész. A ház tetején, pontosabban az emeletén, külön kis birodalom: a műterem.

Festő a parancsnoki hídon

Szakasztott mása egy hajó belsejének. Még a parancsnoki hid sem hiányzik. Csak hogy a „kapitány” nem látcsóval, hanem ecsettel dolgozik rajta. A falakon, az állványokon megkezdett képek.

E hajó tulajdonosa szeret utazni. Gyakran fordul meg külföldön. Legutóbb bejárta Hollandiát, Spanyolországot, Angliát. 1939-ben a párizsi nemzetközi kiállítás aranyérmét nyert. E perben képeivel részt vesz 7 izraeli festő gyűjteményes kiállításán New-Yorkban.

„Ha visszanézek arra a 47 esztendőre, amely az országba érkezésem óta eltelt — mondja elgondolkodva — látom a fejlődést és látom, hogy az idő nem múlt el hiába. Van héber művészet, van út, amelyre az új nemzedék léphet. És mindez a homokból, a semmiből született.”

SETANY TIBERIASON

— a héber gyermekmeserődalom egyik megteremtője.

Milyen kapcsolata van egy festőművésznek a homokkal? És mi a kapcsolata a gyermekmesékkel? Altlában nem sok. Nálunk azonban másképpen van ez is...

Egy tanító utrakel...

A Chovevé Cion mozgalom, a politikai cionizmus előfutára, „Dvir” néven héber könyvkiadóvállalatot létesít Odeszában a század elején. Az alapítók: Bialik a költő, Ravnicky a könyvkiadó és Ben Cion Guttmann az író és tanító. Ugyancsak e mozgalom héber iskolát alapít Jaffán. Ben Cion Guttmant kéri fel, hogy az iskola egyik tanítója legyen.

Ben Cion Guttmann útrakel feleségével és öt fiával, akik közül az egyik a hét éves Nachum. Ez 1906-ben volt. A hajó nem tud kikötni a homokos parton. Arab hordárok primitív csónakon közelítik meg az utasokat és valóságban ölütkben teszik partra a Guttmann-családot. Az első kép, amely a hét éves Nachumot az „idegen” országban fogadja: a végtelen homokpuszta. Sehol egy fűszál, sehol egy fa. Se ház. Csak homok.

Ebben a homokban gazolnak el Jaffáig és elkezdik új életüket. Az arab városban abban az időben egy

homokban. Gyalogjáró nem volt és ház is csak itt-ott” — meséli.

Abel Pan a tárgyra tér: „Azt hiszem festő akarsz lenni. Az is leszel. Ez olyan, mintha arra buzdítanálak, hogy király legyél. Mert a király és a festőművész azt csinálhatnak, amit akarnak”.

„Abban a pillanatban éreztem, hogy eldönt a sorsom.”

Földmunkás és meseíró

E találkozás után visszatér Jeruzsálemba. Tanulmányait nem tudja befejezni, mert kitör az első világháború. Az országban nagy gazdasági válság kezdődik. Guttmannak el kell hagynia az iskolát. Földmunkás lesz Rechovoton és Rison Lecionban. Itt új oldaláról ismeri meg az erecsiszráeli életet: a küzdelmet a földdel. Közel kerül a természethez és megismerkedik a zsidó munkás életével. Ez döntő hatással van világnézetének kialakítására is.

Első festeni nincs lehetősége ebben az időben, élményei más utat keresnek. Itt írja meg első gyermekmeséjét „A nagy vakáció” címmel („Háchofés hágado”).

Ismét fordul a sorsa. A Balfour-deklaráció után megalakul a zsidó légión (hágdud hájvri). Két évig katonáskodik részt az országban, részint Egyiptomban abban az időben egy

A festészetben abban az időben még nincs kitaposott útja. Fest olajat és akvarellt, tájképet és csendéletet, interieur és portrét. A portréfestés nagy fordulatot hoz az életében.

Smuts tábornok arcképe

Dizengoff volt Tel-Aviv polgármestere. A város meg akarja festetni Smuts tábornok, délafrikai miniszter elnök arcképét, aki a zsidó országépítés nagy barátja volt. A választás Guttmann ra esik. A hosszag utazás alatt halmozódnak az új élmények. Gyermekmeséket küld az útról a Dávár Lójeládimnak. Ezen az úton írja meg legnagyobb sikerű meséskönyvét: „Lubengulu, a zuluk királya” címen. (Lubengulu melech zulu.) A könyv a héber gyermekmeserődalom bestsellerje. Ma is egyik kedvenc olvasmánya az izraeli gyermekeknek. (A könyv most érte el harmadik kiadását.)

Smuts tábornok szeretettel fogadja a héber festőművészt. Az arckép lassan készül, mert a „modellnek” kevés szabadidő volt megmél-foglalkozása: a miniszterelnöki szék. Kárpótlásul, hogy a művész ne unatkozzék, kiállítást rendez számára, amelynek nagy sikere van. Erkölcsei és anyagi Mire az arckép elkészül, a képei elfogynak a kiállításra és a szobor megteik.

Irta: Fischer J. Salamon

DOLGOZATJAVÍTÁS

Szédítő iramu és lendületes Rachmaninoff-vereénye után a zenekarral, William Kapell első önálló zongoraszerejét előadta. Egy testben két lélek. De így elkesztő ellentétet, mint művésznél, alig tapasztalhattam másnál. Az újjak, azok a Rachmaninoff-koncertet tüneményesen mozgalmas eszközei maradtak ezúttal is, de a lélek és egy, a legfelsőbb vezérkar tehát, melynek ezek az újjak csak engedelmes fullajtárjai, kisse felelőse a szolgálatot. Igaz, nagyon finom lírai kifejezőmódja most is nagy benyomást tett és Schubert ádur szonátájának (1828-ból) lassu tételében nemes költészetet és elmélyedéssel szólalt meg. De, mint Lao-Tse mondja: a luk teszi a fazekat. Azaz, ha belül nem üres, nem lehet fazék. Kapellnek oly lehetségesen árnyalt piánói is csak addig hatottak, míg nem éreztük szűkségét a feloldó kontrastoknak, a fortéknek...

Az akusztika törvényei hasonlóak az optikához: minél erősebb a fény, annál élesebb árnyékok vet. És forte és piano, fény és árnyék kontrasztjai határozzák meg ezek dinamikus értékét. Kapell halk hangjai egy lágy bársonyszövetbe süppednek, s olykor el is vesznek benne. Hangszínei nem élnek, nem fejlődnek, nem lefojtott erők működnek mögöttük, hanem csak az újjak ragyogóan virtuóz mechanizmusa hozza létre őket. Legalább is, ezen a hangversenyén, így éreztük.

Emlékeznék még arra a bájos filmre, „The Ghost goes West” volt a címe, melyben egy dúsgazdag amerikai megvásárol egy ószi skót kastélyt, darabokra szedette, a köveket külön-külön csomagolva hajóra rakatta, aztán otthon, farmjának parkjában ismét összeállította? Valahogy így csinálnak a többi amerikai is a régi európai kultúra emlékeivel: a newyorki születésű Kapell ennek a Schubert-sonátának scherzóját ütemről ütemre csomagolta ki előtűnk. És ezért nagy pianisztikus és lírai előkelősége ellenére is gyanús emlékeztetett erre a filmre: ebben a scherzóban nem dübörgött az osztrák Laendler a földön, s húsból-verből való legények és lányok helyett nylon-bábuk ropták a táncot...

William Kapell műsorát Aharon Koplant, nálunk is járt amerikai zsidó zeneszerzőnek kitűnően előadott de erősen problematikus szonátája nyitotta meg. A problémák, sajnos nem a szerző, hanem a hallgató részéről merültek csak fel. Az első két tételben szintetikus kieszelt témák mesztésges lélegzettel, de oxigén nélkül, inkább csak tinta-injekciókkal élesztve, futkároztak a kotta-lapon. Le sem akartak kerülni onnan. Csak a hangulatosabb zárótétel (tandante) oldotta fel a korszak előzők sivárgását, de szellemes feldolgozása ellenére is lepergett rólunk.

A műsor második felére, akárcsak a lövészenye, a szünetben a közönség fogadásokat kötött. Voltak, kik Kapell Chopinjára tettek, mások Liszt-darabjaira. Totalizátor 1:5. De végül is, a nyereszéken versenyében, a ráadások között Schuman „Traumerei”-a és egy Schubert „Moment musical” futottak be győztesen. A Chopin- és Liszt-hívők egy orrhosszal maradtak le mögöttük. A közönség fizető része letapsolta a jegy árát, s számos ráadást követelt a fiatal művésztől, ki ohel-sémi életét — az említették kivételével — több fakó, szintelen darabdal hosszabbította meg.

Lehet, hogy csak a chám-

ssin miatt volt kiváló zongoristánk így rossz diszpozícióban. Összintén kívánjuk és reméljük, hogy így van...

És még egyszer, azok a „modernék”

A „Korszerű zene nemzetközi társasága”, melynek nálunk dr. Péter Gradenwitz a lelke, az elmúlt héten is adott a Bét Hechalucotban egy koncertet. Kár, hogy szöröstől-böröstől kisse egyoldaluan az úgynevezett „tizenkét foku hanglétra”, azaz kevéssé előkelően fejezte ki, az atonálisok híveinek kötötte le magát. Bár ezen az estén két igen értékes művet hallhattunk ebből a kategóriából, elvi kifogásaimat nem hallgathatom el. Hogy nekünk nem a weimari Németország egykori kísérleti laboratoriumát kell itt újjaépítenünk, hanem ennél sokkalta sürögesebb és fontosabb feladatunk az oly rendkívül gazdag keleti folklór ápolása és feldolgozása, nemzeti stílusunk fejlesztése, egy új izraeli-zsidó zenei nyelvezet megteremtése. S ezt a célt csak úgy szolgálhatjuk, ha minél számszerűbb folklorista irányú mű előadása útján mutatjuk meg úgy zeneszerzőinknek, mint közönségünknek a helyes utat.

Csak röviden említem meg Alexander Tansman négy nocturnóját (1952-ből) igen ötletes, markánsan körvonalozott vázlatokat zongorára, — valamint meg ifjú, 35 éves hazánkfiaim, Herbert Brünnek erősen laboratorium izü, kisse fül és farok nélküli zongoraszonátáját, 1 dzeesszesített Schönbergiádat, melyet a mi kitűnő úttörőnk, Frank Pellegr, az előző művel együtt hősi elszántsággal, s még imponálóbb tudással szólatott meg.

Luigi Dallapiccola, 40 éves olasz zeneszerző néhány évvel ezelőtt tűnt fel „A fogoly” című operájával, mely világsikert aratott. Most hallott „Rencsevals”, három szemelvény „Roland dalai” című ciklusából (1946-ból) erőteljesen és eredetien olvasztja egybe a régi francia népekek sanszonjait modern harmonikával és mondatszerkesztéssel. A dalok még Mira Salomon műkedvelő előadásában is erős hatást gyakoroltak. A hangverseny főszáma — sajnos, egy renitens gramofonról közvetítve, — Schönberg Arnold „Erwartung” (Várakozás) című monodramája volt, 1909-ből. Nagy zenekaron kívül egyetlen szereplője van, egy asszony. A szerelmi extázis, fülledt erotika, kitörő szerelmi vágyakozás, kétségbeesés, lemondás, reménykedés, drámain sürítve perog le előttünk ebben a rendkívül merész zenei kísérletben. Magam is láttam egyszer Berlinben az operaszínpadon, Schönberg másik monodramájával, a „Glückliche Hand”-dal együtt előadni.

Már egymagában véve az a tény, hogy egyetlen szereplővel írjon valaki operát igen nagy merészségre vall. A fiatal Schönberg, bármennyire érezhető is még Wagner „Tristan és Isolde”-jának, Debussy „Pelleas és Melisande”-jának s Strauss Richárd „Salome”-jának hatása ezen a műven, lényegében újat alkotott. Megmutatta, mily óriási érzelmi területeket képes felölelni még ily korlátozott eszközökkel is, új utat mutatott a haldokló opera-műfajnak, sikerült a zene uralmát biztosítania a színpad látványosságával szemben s mindezt szintén merőben egyéni melódikus módszerekkel oldotta meg. Az „Erwartung” zenetörténeti értéke nagyobb ugyan, mint aktualitása a mai hallgató számára, de izgalmasan sürített zenéjével teljesen leköti figyelmét.

Az alábbi cikkeket Fischer J. Salamon, a csikágói magyar zsidóság egyik kitűnő vezetőjéről írták, aki néhány hónapot a rokoni látogatáson Izraelben tartózkodik.

Közel félszázaddal ezelőtt kerültem az Egyesült Államokba és azóta Csikágóban (Illinois állam) élek. E hosszú — szinte emberöltőnek beillő idő alatt — melyben két ízben is, az emberiség történelmének legrettegesebb és világokat felforgató eseményei zajlottak le és a zsidóság sorsa a föld minden részében a legszörnyűbb bizonytalanságnak és legvadállatiasságnak módon való megsemmisítésének volt kitéve — bő alkalom nyílt megfigyelni és tapasztalatiakat szerezni az amerikai zsidóság helyzetéről, fejlődéséről és belső életéről, úgy anyagi, mint kulturális, mint a vallásos élet terén.

Abban az időben az amerikai zsidóság csak egy kis részét képezte annak a létszámnak, amellyel jelenleg bír. A csikágói zsidóság a

legjobb bizonyítéka ennek. Akkor körülbelül 70 ezer volt, jelenleg 350 ezer. Ugyanakkor az Egyesült Államokban még számos olyan kisváros és falu volt, ahol zsidó egyáltalán nem lakott. Zsidó hitközségek és intézmények többnyire csak nagyobb városokban voltak, míg most a legtöbb helyen, a kisvárosokban is, szép számban vannak.

Az Egyesült Államokban a zsidóság nagy létszámát az 1904-ik évben Kisenenben történt vérfürdő és az ezt követő években az Oroszországban és Romániában előfordult pogromok és zsidóüldözések mozdították elő. Ezekben a gyászos időkben, a szabadság ezen hatalmas országa, a legnemesebb jószívűséggel nyitotta meg kapuit és nyújtott menhelyet a szerencsétlen üldözötteknek, a kegyetlen üldözőik elől. Ekkor kezdődött meg és folytatódott a zsidó tömeges bevándorlás az Egyesült Államokba és tartott az első világháború kitöréséig. A háború befejezése után azonban a kongresszusban egymás után hozták a bevándorlást szigorító törvényeket, annyira, hogy néhány év alatt a kétségbeesett üldözöttek előtt szinte bezárta kapuit.

Ha széjjel nézünk népünknek óriási véraldozatokkal és makkabeusi hősiességgel visszaszerzett kis országában, Izraelben és néha szomorúan hallom a szenvedéseket, üldözéseket, mészárlásokat átél, mindenükből kifosztott és idemenekült véreinknek elégedetlenségét; hallom a zúgóldásukat a lakásinség, a hiány és adagolt élelmiszer miatt, az elhelyezkedési lehetőséggel kapcsolatban, amelyeket a kezdet súlyos gazdasági nehézségeivel és problémáival küzdő, alig öt év óta fennálló, csodás eredményekkel épülő kis országnak csak kitartó munkálkodás eredményei után leszmódjában megszüntetni, — akkor szeretném elmondani azokat a szivettépő élményeket, amelyeknek az Oroszországból és Romániából az Egyesült Államokba tömegesen menekültek beözönlése alatt tanuja voltam.

Az Egyesült Államokban — dacára, hogy ez a világ leggazdagabb országa és lakáshány sem volt — az üldözött menekülteket bizony nem várták kényelmes lakások — de még mábbárak sem, ahol mégis van egy saját ágyuk, — hanem nagy többsége az ottani gettóban, nyomortanyákban lakó rokonnak, vagy ismerőseik kegyelméből húzódtak meg. Csak azok voltak jobb helyzetben, akiknek legközelebbi hozzátartozók már évekkel előbb kivándoroltak és már egy rendesebb kis otthonban fogadhatták utánuk menekült családjajukat.

Ugyancsak a gazdag országban, ahol oly bőség van élelmiszerben, különösen húsfélékben — az odamenekültek nagy részének éveken át a hering és tea volt a főétele, mert ez volt a legolcsóbb. Egy törekvés vezette őket: munkához jutni, bármily nehéz is legyen az, hogy keresethez jussanak. Abban az időben Amerikában is alacsonyok voltak a munkabérek, de iparkodtak abból a kis keresetükből is félretenni, hogy minél előbb saját otthonhoz jussanak. Még ha egyetlen képzettséggel rendelkeztek is, csak fizikai munkáról lehetett szó, ameddig az állam nyelvet nem sajátították el. Ahol a családban több felnőtt volt, ott hamarabb boldogultak, mert heti keresetük, ha nem is volt nagy, de együttesen szép összeget tett ki.

Akkoriban, ha voltak is segélyező intézmények, nem tudták sokat segíteni, mert az amerikai zsidóság abban az időben nem volt nagy számban és nagyobbbrészt ők is vagyontalan, nem régi bevándorlók voltak és nem is voltak megszervezve.

Amerika nagy városaiban szomorú kép volt látni olyan aggyatánokat, akikről látszott, hogy volt mostohaházjukban, jobb napokat láttak, hitközségeikben tekintélyes vezetőférfiak és nagy tiszteletben álló talumdudások voltak és itt — mert alamizsnát elfogadni nem akartak, a fizikai munkát nem bírták —, hogy megélhessenek, házalni mentek, a nyakukba akasztott kosárban lévő apróságokkal (cérna, tű, szappan, gombok stb.), mások pedig az utcán, kis tolókcocsikon gyümölcsöt árultak, így kellett megélniöknek ezt az elhelyezkedési napot.

Mindamellett, hogy az Amerikába menekült zsidóság az első években a legnagyobb nélkülözéseknek és nehézségeknek volt kitéve, a jobb jövő reményében, nem riadtak vissza a legnehezebb munkától sem és szívesen kitartással — nek múltán a nagyobb része biztos megélhetéshez jutott, számosan szép vagyonra is szert tettek. Sokan a nappali, vagy

éjszakai súlyos munka után a legnagyobb anyagi gondokkal küzdve, magasabb iskolákat látogattak és tudományos pályára léptek, amelyen idővel szép sikereket értek el. A második nemzedéket képező gyerekeik pedig, akik már Amerika szabad földjén nevelkedtek fel, a nyelvet tökéletesen bírták, előttük már a legjobb tanítézetek és életpályák álltak nyitva, amelyeken tehetőségüket szabadon fejleszthették és érvényesíthették és így közülük számosan az amerikai életben úgy a tudomány, az irodalom és a művészet, mint a kereskedelem, az ipar terén az elsők között foglalnak helyet.

Most, hogy Isten kegyelméből már hónapok óta itt tartózkodom, alkalom van meggyőződni arról a sokféle jó és rosszszisztemen terjesztett állításokról, melyeket arról a néhány év óta fennálló új államról írnak és hangoztatnak. Amint a legnagyobb figyelemmel kísérem a fiatal állam helyzetének vajdó fejlődését, akkor örömmel sok olyan jelenséget látok és tapasztalok hazavándorolt véreink nagyrésznél, melyeket tapasztaltam az Egyesült Államokban a tömeges bevándorlás idején. Itt is előre tudatában vannak, hogy csakis kitartó szívóssággal, az esetleges nehézségektől és nélkülözésektől nem visszariadva, érhetik el azt a biztos és nyugodt jólétet idővel, ami által az államnak is számottevő, hasznos polgárai lesznek.

Itt Izraelben erre az önmegtartózkodásra az első években fokozottabb mértékben van szükség azért, mert a pokolból ide menekült véreink zöme azon meggyőződéssel kell életét itt beindítsa, hogy itt nemcsak a saját és hozzátartozói jövője és megélhetése forog kockán, hanem a kétezereves iszonyú galut után a valóságká vált új államé is. Ezért minden erejükkel és tehetségükkel hozzá kell lássanak az évezredek alatt terméketlenül és nagyrészt lakatlaná vált országukat minél szilárdabb alapokra való felépítéséhez.

Ennek a fáradszatólmas törekvésnek tulajdonítható, hogy néhány évi fennállása alatt, az országnak felépítésében, szinte csodáknak mondható, bámulatos eredményeket értek el. Bártra állíthatjuk, hogy nincs a földön olyan ország, melyek év százados fennállásuk alatt és óta, képesek lennének aránylag oly számos, magas színvonalú kulturális, művészi és társadalmi intézményt felmutatni; a földművelést, kereskedelmet és ipart annyira előmozdítani, valamint új városok, falvak, gyárak és országukat építésében azt eredményezni, mint ez a kis ország.

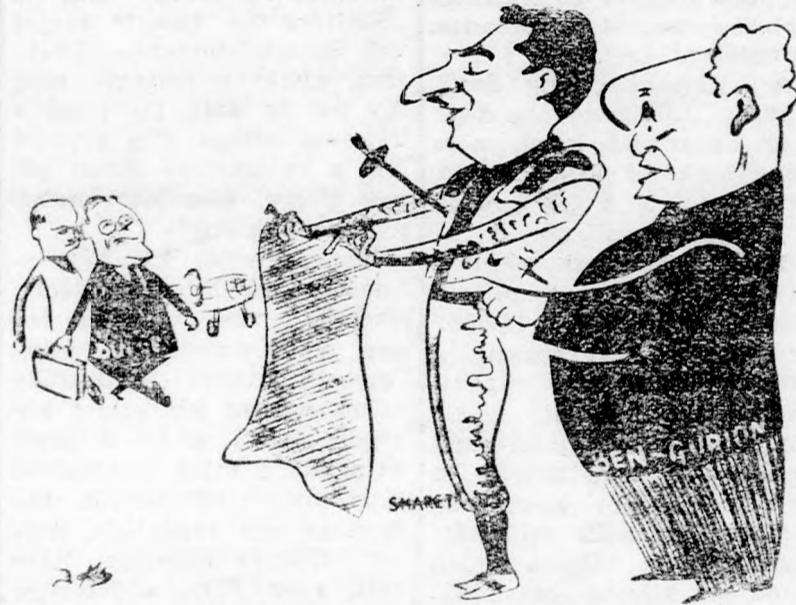
Nem mulasztatom el még megemlíteni, hogy úgy mint itt, Amerikában is a tömeges bevándorlás idején számosan akadtak véreink között olyanok, akik a kezdeti nehézségei és küzdelmei miatt a legnagyobb elégedetlenséggel voltak eltelve e menekült nyújtó új hazájukkal szemben — elfelejtve azokat a leírhatatlan szenvedéseket és rémes üldözéseket, amelyekben volt mostohaházjukban részüket volt — és emiatt ezek nagy része nem tudott ott sem boldogulni.

Eszükbe kívánom juttatni az itteni elégedetlenkedőnek és csüggedőnek ezt az felhívni a figyelmüket arra, amit ez a kis ország a zomnani nyújt — a legszörnyűbb kétségbeesésből hazavándorolt fiainak — a szabadságot, jogot, minden téren való érvényesülési lehetőséget. Ezek birtokában, hittel, szorgalommal és akaratral mindenki meg fogja a helyét találni.

A hét görbe tükre

RAJZOLTA: ZEEV

„Sárét külügyminiszter csak néhány órával Dulles és Stassen érkezése előtt jött meg délamerikai útjáról.”

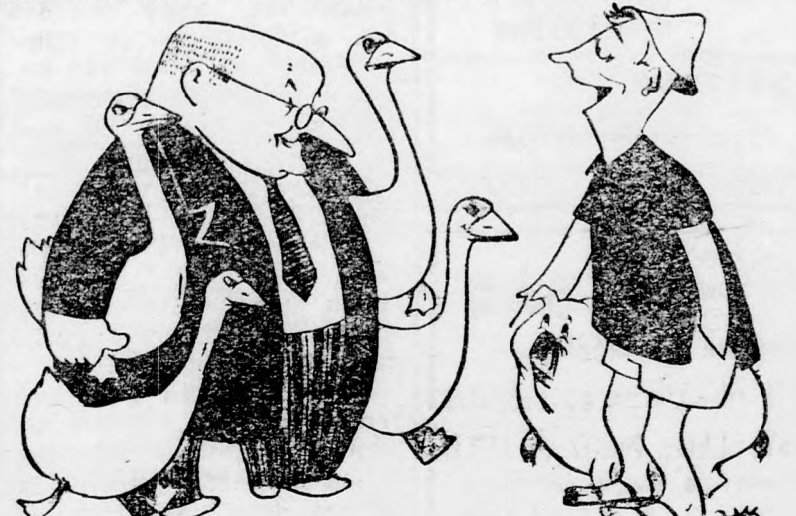
Ben Gurion (Sáréthez): Dugd el azt a rongyot, Mose, még csak az a hiányzik nekünk, hogy piros kendőt fogadjuk őket...

„Clark brigadéros az angol alsóházban megjegyezte, hogy Churchill hétfői beszédében „megcsókolta Izraélt és belerugott az arabokba”.

„Izraelinek puszi, az araboknak pacsi...”

„Bernstein miniszter bejelentette, hogy a disznótenyésztést fokozatosan átváltják libatenyésztésre.”

... ne és milyen arányban hajlandó beváltani a kocsmát?

PÁR SZÓ EGY „KÜLÖNÖS BAEDEKER”-RÖL

Guzman Irén „Különös Baedeker” című könyvéről

Valóban különös könyv ez a „Különös Baedeker”. Műfajilag nem egészen pontosan határozza meg a könyvet ez a cím és talán azért is használja a szerző a „különös” jelzőt. Nincs benne semmi Richard Katz dühöngő riportorozataiból, amelyeknek témája mindig csak a környezet, ahol az útleírás szerzője mozog; Egon Ervin Kisch politikai látását s világszemléleti útmutatását is hiába keresi az ember Guzman Irén könyvében; látszik, hogy nem ezeztől a mesterektől tanulta a baedeker készítés mesterségét. Nyilván az az életpálya is magyarázza ezt a jelenséget, hogy a könyv szerzője, aki valaha hivatásának szánta a tolforgatást, a sors szerencsés fordulata következtében, a társasági asszony, anyja és feleség szerepét vállalta magára. Ezért a könyv is előnyösen nékülözi a hivatásbeli rutin könyvségét és gyakori felületességét. Nem az írás mesterségének professzionistája szólal meg benne, hanem egy izraeli intellektuel-asszony, aki meglepő őszinteséggel, a meglátás és a kifejezés gyakran felvilágosító, de mindig egyszerű szépségével írja le, amit lát. Nemcsak leírja, de szuggesztív módon közelíti hozzá és megszereteti a témát az izraeli embertől annyira eltávolodott, de a szívéhez, emlékeihez és minden idegszázához mégis olyan közelálló Európát.

Egy írásmű sohasem válhatik emberivé, ha a realitások fölött lebeg, ha mondanivalóját nem találhatna nyugodt kikötőre, ahonnan kiindulhatnak és ahová visszatérhetnek és horgonyt vehetnek, mint valami hajó. Ennek a „Különös Baedeker”-nek a szerzője, alig több, mint egy évtizeddel ezelőtt még Erdélyi erdőktől zizegő hegyei között vagy a Bánát messzibe nyúló síkságán élt, - gondolatának és mondanivalójának horgonyát mégis Izrael partján találta meg; innen indulnak ki és ide is térnek únos-úntalan vissza. A dolgok mindig viszonylanak valamire és Guzman Irén szemében az európai dolgok, az utcák, a járó-kelők, a járművek, a művészet, az áru és az irodalom, mindig a kiindulópont, Izraelhez viszonylanak.

A „Különös Baedeker” reális értékeléséhez sokban járul hozzá a szerzőnek ez a helyhez kötöttsége. Olyan Európában csatol, melyben az ő szemében, úgy látszik, nincs meg az egyetlen célpont való törekvés alkotó ereje, mint Izrael országépítő lendületében. A szerző szellemi összevisszaságot talált Párizsban, ahol az existenciális kódos és az egyéni szabadság túlhajtottságát követelő szemlélete ragadja magával az életutat kereső fiatalokat. Érdemesek és kulturáltak a megállapítások és a következtetések, amelyeket a szerző tesz és von le a párizsi színház és az irodalom egy részének, de meg az ifjúság egyik rétegének szellemi válságából. Konklúzió nem jut a könyvben Guzman Irén, mint ahogy az angol irodalomban jelentkező katolikus és istenes irányzat sem inspirálja semmiféle konzekvenciák levonására. De ez talán nem is az útleírás a feladata.

Azt azonban kétségtelenül megkívánja az olvasó az útleírótól, hogy látnivalóit élvezetes formában ismeresse meg velünk. És ezen a téren Guzman Irén maradéktalanul munkát teljesített. Szinte magunk előtt látjuk a hajnali Amszterda-

mot, Észak-Venecét, ahol az író új látnivalókat keresve csak egy-két órát csatol. Megszereteti velünk a holland embert, tisztaságért és egyszerűségért. És azért is, mert érezetnie tudja velünk azt a bizonytalan ságot, amelyet látni lehet a holland járókelő arcán, mert fél attól a jövőtől, amelyet a megbolygatott világ még Európára hozhat.

Párizsba és Londonba vezet el bennünket ezután, de megmutat kis franciaországi helyeket is, embereket és tárlatokat, áruházakat és kávéházakat. Ez az útleírás azonban elsiklik minden fölött, ami napi politika, vagy világnézeti küzdelem. Az 1950 Párizsából nem látjuk annak az államnak a fővárosát, ahol hónapoként váltják egymást a kormányok az évek óta tartó társadalmi és pénzügyi válság fordulataiban. Nem érdeklődik Guzman Irén, csak az ami a társadalom fölött lebeg, vagy talán helyesebben azok az áramlatok, amelyek elvonják, vagy elvonni igyekeznek a párizsi embert ezeknek a társadalmi gyöttréseknek a valóságától. Ugyanezt a hiányt érezte a Baedeker londoni útrajzána is. Nem látjuk Londonban a szétesés roppant kaktizmájában vergődő világirodalom fővárosát, hanem csak azt az irodalmi felülépitményt, amelyet Elliot költészete, vagy Fry drámáirása reprezentál.

De talán túlzott kritikusai igénytel lép fel az, aki másként kíván egy könyv szerzőjétől, mint amit nyújtani akar. Guzman Irén színes és érdekes színegyveleget akart adni egy európai utazásról és ez minden kétségen felül sikerült neki. De mindenképpől kifejezésre, mégpedig meggyőző módon kifejezésre tudta juttatni mély optimizmusát az elkorhadtnak hitt Európa kultúrájában és jövőjében.

Plasztikus módon idézi Guzman Irén a zsidó hadsereg fiatal szabre-czredesét, aki életében először járva Európában, így fejezte ki gondolatait: „Európa gyönyörű, de mégsem szeretnék ott élni. Európában már nincs mit csinálni. Minden készen van.” A szabre-czredes és -szerény jóslatom szerint - a könyv olvasóinak jórésze is, azt a hitet vallja, hogy valami újat kell építeni itt, ebben az országban és alighanem másutt is, ami különbözik a már teljesen kész és korhadásnak indult Európából. A „Különös Baedeker” szerzője más nézetet vall és ezt megnyerő íráskészséggel szuggesztíven tudja nekünk megmagyarázni. - Komoly írói kvalitás az, ha valaki meg tudja írni azt, amit akar.

A „Különös Baedeker”-t Abádi Ervin izléses fedőlappja és pár finom illusztrációja díszíti.

Kaliforniai jegyzetek

Mikor ott álltunk egyszer Los-angelesi barátommal a newyorki Broadwayn, mely akkor öltötte magára arany csillámokkal telehítt táncruháját és esti fényben hullámzott előttünk, azt mondta: gyönyörű - gyönyörű mindez - mégsem tudnék megszokni itt „az Easten”.

Mikor ott sétáltam egyszer a ködszürke téli utcákon, a házak korommal meghúzott fekete körvonalai közt, egy barátommal, aki családi okokból elhagyta New-Yorkot és Los-Angelesbe költözött, megtört hangon mondta: nem tudom, hogy fogok tudni New-York nélkül élni...

Két hatalmas amerikai város, két ellenkező pólusha atmoszférának, kultúrának, tájnak és életformának, amely kitermel, felneveli és magához láncolja gyerekeit, robotosait és rajongóit és az, aki hozzászokott egyiknek lelki klímájához, az időre, idegen marad a másikban.

Néhány évszázad múlt már el azóta, hogy New-Amsterdamból New-York lett. Ez alatt az idő alatt, háborúk, forradalmak és az azokat követő politikai és társadalmi fordulatok, elindították a maguk embertömegeit Amerika felé. Az utolsó hetven esztendő alatt pogromdírtala országok kikötőiből érkeztek a bevándorlók klasszikus típusai: hajszolt menekült zsidók tömegei.

Az első galut idején, hetvenéves száműzetés és rablás után, visszaindulhattak a zsidók, sohasem felejtett Jeruzsálemük felé. Amerikában azonban hetven esztendő alatt egy olyan galut teremtődött, mely legkönyebben felejtet és legnehezebben bocsát szabodon Jeruzsálem felé.

A „Thanksgiving day”, vagy az „Independence day” zúgó harangjai közül nem csendülnek ki külön zsidó szolozsmák a „száradjon el a jobbkezem” sóvár fogadalm. Hálával eltelten emlékeznek meg a pilgrimekről és szívük mélyéből tör fel a „Star sprangeld Banner” Amerika függetlenségének ünnepe.

A zsidó megújulásnak leglázasabb, legteltebb és legfogékonyabb korszakában, a harmadik zsidó államért vívott háború idején és az azt követő esztendőketben azonban, az ősi föld elköltötte a maga felrúzó, nyugtalanságot és ujjongást ébresztő üzenetét szét-szórtságban élő gyermekei felé és ez az üzenet elérte Amerikát is.

Ezekben az esztendőketben Amerikában járva, alkalman volt megfigyelni, hogyan kúszott be ez az üzenet, a maga sürgető, cselek végre készítő parancsolásával a zsidó szívekbe és hogyan indított el ezeken keresztül sok maradandót és szépet.

A látogató friss izgalommal és kíváncsisággal utazik el New-Yorkból. Kalifornia a nyugtalanszívű utazgatók Mekkája. Földjéből aranyat vájtak, olajat szívtak, csodálatos ültetvényeket varázsoltak elő. A hegyek magasságába, erdők rejttségébe menekült csendes előkelő villákban, ma már senki sem emlékszik a könyörtelen harcra és viaskodásra, ami az arany ára volt, a nagyapák véreres szeméire, véres törőre, moha, kápszi kezeire, melyek megzsuzerezték őket.

Mélyen-mélyen, talán San Francisko homokja alatt pihennek ezek a sötét és borzongató legendák, szipán dallamos szép spanyol nevek egy-egy kis falu jelzőtábláján, vagy éhbéért dolgozó spanyol munkások egy-egy telepen gondolkodtatnak el és hozzák mozgásba kissé az arra járóknak fantáziáját.

Los-Angelesből Palos-Verdes felé utazva már olyan villákat találunk, a virágba borult hegyoldalak fölött, melyeket nem az aranyásók örökösei építettek, hanem amelyekben a világ zajától elszaladt emberek húzódtak vissza. Muzsikuskok, festők, írók, akiknek szükségük van a másik öserőre, amit színből, hangban, fényben és harmóniában a természet önmagából áraszt. Hogy leírjam ezeket a szavakat: „Palos Verdes”, meg jelent előttem a hegytető üde zöldjében, végig futottam kanyargós szerpentinjein és kísérttem egy hosszú pillanattal átélhetetlen távolságra, a végtelen újtáraladó Óceánt.

Igy megyek végig gondolatban a Palmdrive-on és Oakhurston is és nyitom meg sorra az ajtókat, melyek ismerős és kedves portátra vezetnek. Az utóbbit esztendő alatt, míg a „Shelters for Israel” tagjai való összeköttetésben állottam, gyakran tettem meg így ezt az utat. De most a képzelet hímes, dús anyagából, a valóságban látott képek tisztá, éles körvonalai emelkednek ki.

Az oakhursti kis ház, ahová a repülőtérről vittek, olyanak tűnt, mintha fehér süvegekorból, vagy mézeskalácsból építették volna valami kis sziget közepén. Belül aztán kitarult a ház, a falon és ablakon túli horizonttal bővült, hiszen ez egy tudósan, doktor Gáspár Bélának háza volt, amit Elly, a felesége bélelt meleggé és széppé.

„Palm Drive” - mutatkozott be előkelően a pálmás-sétány óriási fáit, mely címre Fanny Fletchernek írtam éveken át. Ez hát Palm Drive, ahol Fanny lakik. Ragyogóan kivilágított a ház ezen az estén, minden szobája sarkig tárva, a legszebb csipkék, virágok és ezüstök az asztalon. Kis szorongással léptem be. Ez azonban menten elcsúszott, ahogy Fanny nyílt tiszta pillantásával találkoztam. Olyan komolysággal, szeretettel és méltósággal rendezte meg ezt a „Reception”-t, mint amilyen komolysággal és hittel egy kis körben, a ma már pár száz tagból álló „Shelters for Israel”-t elindította. Fanny nagyon erőteljes egyéniség, aki megtalálta helyét és feladatát az életben. Humánus és az általános jóért küzdő eszmék szolgálatában állott mindig és abban a pillanatban, hogy zsidóvá ért, a legvilágosabb felismeréssel tett hitet rá. Ennek a hitnek és őszinteségnek szellemében indult meg az egyesület. Gáspár Elly, aki társa volt a munkában, kezdetől fogva, - édesapjának, a szegeci Tardos-Tauszig Arminnak házában szívtá magába népének szeretetét és lett olyan gerinces zsidó, mint amilyen.

Ezen az estén ismerkedtem meg a „Shelters for Israel” vezetőségével, tagjaival és barátai körével. Itt láttam csak valójában, milyen szívvel és szigorú lel-

kiismeretességgel dolgoznak. Amit szerény beszémmőlők nem mutattak meg eddig, megmutatták eredményeik.

Ők ismerik ennek az országának sokfajta gondját és sokféle segítséget indítottak már feléje. De igazi céljuk kezdetül fogva az építkezés volt. Ez év júniusáig készült el, első szoronygy lakások sikulentelek Kfár Onon és minden igyekezetük az, hogy ezt az akciót továbbfolytassák és növeljék. A Shelters for Israel tagjai tisztában vannak azzal, hogy nem könyörado mányokat küldenek eslesteleknek, hanem egy újjászülött nép heroikus harcában, jövőjéért küzdő erőfeszítéseiben vállalnak részt. Meg vagyunk róla győződve, hogy becsületes igyekvésük és áldozatosságuk ebben az országban is a legméltóbb erkölcsi támogatást, irányítást és segítő-készséget szerzi meg számukra.

Még olyan sok irni és beszámolni való volna Hollywoodról, Beregi Oszkár filmbemutatójáról, magyar színészekkel, magyar zsidókkal való találkozásokról. A Hunterton múzeumból, melynek termeiben ritka könyvek, csodálatos festmények, parcellák és gobelinek gyűjteményét láttuk, az óriási parkot, ahol azálea, kamélia, orchidea erdőben jártunk, arról az egyetlen pillanatról, mikor ott ültünk a szökőkút közepében, körülöttünk a kaliforniai tavasz teljes színpompájával, ránk hulló fényözönével, a természet mély, templomi csendjével belül. Vajjon boldogabbak itt az emberek, mint a füstös, zajos, rohanó, egyedülálló városunkban, „az Easten”?

De ez az elmélkedés már nem fér el egy cikk szűk keretében, sem a Laguna Beach, sem Pick doktorék kacsalábon forgó vára, amelyben kacsalábon kívül minden benn volt, aminek egy mesebeli várból lenni kell. Egyetlen háznak kell még itt elférni, az pedig a falumbeli Gross Caroline háza, ahol a gyerekkorommal találkoztam.

A nagytiszteletű Friedmann Abraham hitoktató úr fényképe volt az első, ami ebben a házból szemembe tűnt. Lelkemből ördögött az a képen megrögzített pillantás és mosoly és most ebben a találkozásban elevenné vált.

Töle tanultam az álefbét-et, a „kumec álef ú”. A betűket, amelyekből lassan szavak rakódtak össze, imádságok és szoltások, az Énekek Éneke és népem tragikus, véres történelme. Töle tanultam a betűket és a betűk szerzetét. Bennük találtam védelmet gyerekkori álmaim rémei ellen, ők voltak kis ólom-mankóim eslestség idején és apró dalaim hangszerei. Ahogy néztem a fakó képet, úgy tűnt, hogy a falunktól Los-Angelesig, virganc meg rokkant, sötét és sugárzó kioltott s új lánggal égő, zsidó betűkkel volt kirakva az út...

Lepje meg barátait egy külföldi utazással! GUZMAN IREN Különös Baedeker-e a legjobb ünnepi ajándék - Ara: IL 2.650

Kapható: TEL AVIVBAN: Sinai könyvkereskedés, Allenby 12. JERUZSALEMEN: Dr. Váró, Ben Jehuda 2. HAIFAN: Ejn Hákorá, Herzl 22. Uj Kelet, Schapira 13. (*)

MÉLYEN DEKOLTALT • meiltartó- • fürdőruha- • gumifűzők. GOLDSTEIN KAROLA TEL AVIV, SHEINKIN U. 39.

PARADISE dupla-rekamié és matrac olismerten LEGJOBB AZ ORSZAGBAN

15 éves gyakorlat az elsőrendű munka biztosítéka. ILANA MUSTOPPOLAS - UJAGALLEROSAS - ZIPPARIJAVITAS. TEL AVIV, ALLENBY 83., az udvarban, Eckmann mellett. (Azelőtt Gruzenberg u. 20.)

Keresünk azonnali bélepésre szállodai szakács(nőt), pincért, piccolót. METROPOL SZALLODA, NATANJA

IVRIT Intenzív magánórak Délutáni és esti osztályok FRANK Tel-Aviv, Gordon-utca 5. Telefon: 4247

Kötöttterugyár KERES gyakorlott varró-szabásznót ELŐMUNKASNAK. Tel-Aviv, Allenby 51. - „3659” jelzégre.

GANZRIED FAFLAYOK TEL AVIV, ALLENBY 30. PELYHET VESZEK

TELJEL SZOBA, DUPLA REKAMIÉ, SZALONDIVANY, fotelek magas háffék, szekrények, asztalok, székek, stb. nagy választékban, olcsó áron. KÜLÖNBÖZŐ „LAKOL” bútorok kiválóan aron, kényelmes részletfizetésre. FINGER BUTOR TEL AVIV, ALLENBY 6. (volt Kneset-épülettel szemben)

A Givat-rambami uszoda megnyílt TISZTA HÜVÖS KELEMESES ÉTTEREM KÁVÉHAZ PING-PONG NYUGÁGYAK Autóbuszok: 63., 53. (*)

COCKTAIL BAR bemutatja új zenekarát: FILU rádiósztár és szolista! PISSY, LEO, MIKO és LULU Közismert jó konyha és italok TEL AVIV, Háyérkon u. 73 / Tel. 66429

A fejlődő Jeruzsálem

New York, (STA). Dr. Biran Jeruzsálem kerületi kormányzója részletesen beszámolt a főváros és környékének fejlődéséről, a tisztelőre rendezett banketten, ahol elismerő okiratot osztottak ki a függetlenségi kölcson 500 szervezője között. Dr. Biran, aki most a függetlenségi kölcson megbízásából az Egyesült Államok nagyobb városainban látogatást tesz, elmondta, hogy Jeruzsálem és környékének zsidó lakossága 1948 óta 79 ezerrel 150 ezerre emelkedett. Elmondta továbbá, hogy a lakosság nagyrésze a függetlenségi kölcson segítségével felállított ipari üzemekben nyert alkalmazást, amelyek közül egyesek exportra dolgoznak.

BÉCSI LAP

az osztrák kárterítés ellen

Bécs (STA). A Wiener Montag című reakciós hetilap legutóbbi számában éles támadást intéz az osztrák kormány ellen, mert az hajlandóságot mutat tárgyalni a világ zsidóságának szervezeteivel a náciáldozatoknak nyújtandó jóvátétel kérdésében.

A lap „szörnyűségnek” minősíti, hogy kormánytámogatást adjanak azoknak a zsidóknak, akik 1938-ban kénytelenek voltak Ausztriából elmenekülni, de a mai napig nem tértek vissza, bár ennek semmi akadály nincs.

VISSZAÉLÉSEK az amerikai árubehozatal körül?

Az egyik izraeli napilap néhány héttel ezelőtt leleplezte, hogy az Amerikából importált áruk értékét illetően az amerikai hivatalos statisztikai kimutatások adatai lényegesen eltérnek az izraeli adatoktól.

A lap gazdasági szakértője elkérte az amerikai követségtől a kimutatások eredetijét, amely igazolta, hogy az eltérések valóban fennállanak.

A pénzügyminisztériumban rövid vizsgálat után azonnal rájöttek, hogy vizsgálásról van szó. Egyes

amerikai cégek bizonyos izraeli kereskedők kérésére nagyobb összegekről állítják ki a számlát, mint amennyi az áru tényleges értéke és így az izraeli fél jelentős de vizához jut. Az amerikai statisztikai kimutatások állítólag 48 százalékkal mutatnak ki kevesebbet, mint az izraeli statisztika, ami azt jelenti, hogy minden 100 dollár értékű áru után amit Amerikából kaptunk, Izraelben 148 dollárt számoltak el, így tehát súlyos összegekkel károsították meg a kincstárt.

KITORT A HÁBORUSÁG az izraeli „Béketanácsban“

Szneh hívei nem hajlandók letenni tisztsegeiket

Tel Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Az izraeli béketanácsban tegnap súlyos válság tört ki és politikai körökben valószínűnek tartják a szakadást. A „béketanács” tegnapi ülésén igen élshangú szóváltásra került sor egyrészt a Mápám, másrészt a kommuniszták és dr. Szneh között. A vizsály oka a telavivi helyi csoport elnökségének kérdése. J. Itkin mérnököt, a helyi csoport jelenlegi elnökét három hónappal ezelőtt dr. Sznehvel együtt kizárták a Mápámból. Itkin azonban nem hajlandó visszaadni a mandátumát a Mápámnak és ebben a kommuniszták is támogatják. A válság másik oka az, hogy a kommuniszták a központtól független propagandát folytatnak, mert a központban a

Mápám emberei ülnek és a kommuniszták nincsenek megelégedve az általuk diktilált vonallal. A nagyvárosokban a kommuniszták már a Mápámtól teljesen független „békébizottságokat” szerveztek. Ugyancsak szakadással számítanak az Izrael-Szovjet barátsági ligában is, mert a liga vezetőinek 6 tagja Sznehhez csatlakozott és a Mápám azt követeli, hogy újabb képviselőket küldhessen a liga vezetőségébe. Eredetileg a Mápám követelése az volt, hogy a Szneh-hez átpártolt vezetőségi tagok mondjanak le, azután már beegyezett abba is, hogy megmaradjanak, csak biztosítsák a számarány szerinti képviseletet, de Szneh és a kommuniszták ehhez sem járultak hozzá.

Külön problémát képez dr. Szneh szerepe, aki a liga főtitkára. Ezt a mandátumot szintén a Mápámtól kapta és a Mápám nem hajlandó résztvenni egyetlen olyan rendezvényen sem, amelyen dr. Szneh elnököl. Az Izrael-lengyel barátsági liga már hivatalosan is „kettészakadt” és a kommuniszták dr. Berman vezetésével újabb izraeli-lengyel ligát létesítettek.

Egyébként ma este nyílik meg a Bét Háámban dr. Szneh pártjának alakuló kongresszusa, melynek megnyitására a Híztaadrutot és a baloldali pártokat is meghívták. A Mápám meghívójához levelet is csatoltak, amelyben arra kéri, hogy a Mápám tekintsen el a két párt közötti súlyos elmentétektől, „mert a jövőben egyes együtt kell majd működniök az összes munkaspártoknak.”

Megbízható értesülések szerint a Mápám nem tesz eleget a meghívásnak és képviselője nem lesz jelen a megnyitó ülésen.

Élelmezési hírek

TEL-AVIV. Fagyasztott hús a sevuot innepre 100 gram (gimel-30). A kiosztás vasárnap kezdődik. A betegek 500 gr. pótdagot kapnak. Vegetáriánusok a hé-35 szelvényre 2 kg. krumplót kapnak. JERUZSÁLEM. Fagyasztott hús 100 gram (gimel-30). A kiosztás vasárnap kezdődik. Betegek pótdagja 500 gram. Szarvászta 300 gram. Hűvelések 500 gram, szelvény nélkül, hering 200 gram (364).

• Butor •

Ágy, jégsekrény, „Lakol” bútor nagy választékban. Fizetési könnyítések is. EHRICH TESTVEREK. Ó-AKKÓ: Corchaniával szemben. NAHARIA: Teniszpálya, Eljahu Golomb utca. K1041

A. KOHN & LUBARSKY

Haifa, Herzl-u. 26 Tel. 4546

vesz és elad képet, antikvitást, bútor, szőnyeget, zongorát, porcelánt, kristályt, ezüstöt, ékszeret, finom asztal- és ágyneműt, stb.

SPORT-

A hétvégi sportesemények keretében a labdarugó bajnokság teljes fordulóján kívül válogatóversenyt rendez az atlétikai szövetség, amely legjobbjait kívánja kiállítani a júniusban megrendezésre kerülő izraeli-török nemzetközi viadalra, ökölvívó-versenyben mér össze tudását a Hápoél Tel-Aviv és a Makkabi Haifa csapata, továbbá újabb bajnoki forduló játszanak az országos kosárlabda szövetség rendezésében a Hápoél és Makkabi együttesei.

LABDARUGÁS

Az elsőosztályú bajnokság 8-ik fordulója kerül műsorra holnap, szombaton. A sorolás szerint teljesen szürke fordulónak ígérkezik, amelyben a legerősebb csapatok csapnak ellen játszanak. A Makkabi Tel-Avivnak nem jelenthet különösebb meglepetést a Makkabi Rechovet ellen győzni, a Hápoél Petách-Tikva is előrelátóan könnyen szerzi meg a két bajnoki pontot a Hápoél Rámát-Gán ellen. Ez azonban csupán papírforma, amelyet gyakran orrit fel a kieséssel fenyegetett csapatok fokozott küzdőereje, vagy a vezető csapatok könnyelműsége. Az utolsó helyen álló Betár Tel-Avivnak némi esélyt adunk a Hápoél Tel-Aviv ellen, amit múlt heti meglepően formás játéka és győzelme a Makkabi Petách-Tikva ellen támaszt alá. Ezzel elkerülne az utolsó helyről is, ami bizonyára hatalmas ösztönző erőt ad a játékosoknak.

A szombati elsőosztályú bajnoki mérkőzések (elől a pályaválasztó): Hápoél Petách-Tikva—Hápoél Rámát-Gán; Hápoél Kfar Szaba—Hápoél Haifa; Hápoél Tel-Aviv—Betár Tel-Aviv; Makkabi Rechovet—Makkabi Tel-Aviv; Makkabi Petách-Tikva—Makkabi Natanya; Hápoél Balfuria—Makkabi Haifa.

ATLETIKA

Ma, péntek délután 5 órakor és holnap, szombaton reggel 8 órakor kezdődik a tel-avivi Makkabi sporttelepen az atlétikai szövetség válogató versenye, amelyben a Makkabi és Hápoél legjobb atléta állanak starthoz. A versenyszámok: pénteken: 1500 m., gerely, kalapács, hármasugrás, — szombaton: 100 m., 400 m., 800 m., 5000 méteres siktulás, magasugrás, távolugrás, súlylökés, rúdugrás, diszkosz. A nők versenyszámai pénteken: távolugrás, súlylökés; szombaton: 100 m. siktulás, magasugrás, diszkosz.

ÖKÖLVIVÁS

Ma este 8.15 órakor rendezik a rámát-gáni Ziratronban a tel-avivi Hápoél és a haifai Makkabi ökölvívó viadalukat, amelyben számos ismeret, jövővel versenyző lép színpadra. A versenyen a két egyesület mind a tíz súlycsoportban indítja boxolóját.

KOSARLABDA

Az országos kosárlabda szövetség bajnoki versenyében az elsőosztályban csak egyetlen mérkőzés kerül előtérre: A tel-avivi Makkabi Hácofon játszik a tel-avivi Makkabi Drom csapata ellen. A második osztályban számos mérkőzést játszanak.

A Hitachdut Oléj Hungária közleményei:

TEL-AVIV: A HOH hébertanfolyamán új szemeszter nyílik kezdők és haladóknak részére, ugyanakkor intenzív kurzus, valamint szeminárium egyszer hetenként kedden este héberül tudók részére, akik ívrit tudásukat tovább fejleszthetik. Tanítás napközben és az esti órákban. Jelentkezés: naponta d. u. 6—9 óráig Grosz Ellezer tanáránál az iskolában T. A., Haschachar-u. 2 sz. alatt.

Jogügyi tanácsadás minden vasárnap délután 4 órakor. (Uj ólék részére ingyenes).

HAIFA: KIRÁNDULÁS

Ismerjük meg az országot Dán-tól Éjjáig! A haifai HOH utóbb beindítja a kirándulások sorozatát és első utazásképpen Szdomba visszük a kirándulókat május 29-én. A kirándulás május 29-én, pénteken a délutáni órákban indul, az estét és éjszakát Beer-Séván töltjük és másnap, 30-ikán folytatjuk az utat Szdomba és még aznap estére visszatérünk Haifára. Csak korlátozott számú kirándulókat vehetünk s így résztvevőket a jelentkezések sorrendjében vehetünk figyelembe. Jelentkezni lehet a HOH irodájában, Haifa, Arlosoroff u. 3/a, minden munkanapon délután 11—1 és délután 5—7 óra között.

HABIMAH MÜSORA:

Tel-Aviv, máj. 16., szombat este SIRJ EDES HAZAM

*Nyílt tér

Végleges elintézés végett felszólítom az összes Gries-féle hitelzőket, kiséjérk figyelemmel az Uj Keletet, amelyben az összejövetel pontos idejét hirdetni fogom Dávid Rinder, Haifa, Sikun Ironi, Tet 1. Ebben a rovatban közöltekt nem vállalunk felelősséget. A kiadóhivatal.

HAIFAI UTMUTATÓ

PÉNZT Aranyért, ezüstért és ékszerért Lombard-House-Hadar HAIFA, Herzl 16 Technikum-épülettomb.

Alkalmi vétel
minden ruhadarab, amit nálunk vásárol, mert árunk különösen OLCSONK, minőségünk pedig elsőrangúak, modelleink különlegesenek. Tekintse meg raktárunkat, vételkényszer nélkül!

Ruhák Kosztümök Szoknyák, bluzok

NOAH

HAIFA, HERZL-U. 61.

OCCASION LOUVRE HERZL UTCA 24 HAIFA LOMBARD

Vesz és elad: kristályt, porcelánt, kőpet, szőnyeget, ékszeret. TELEFON: 2069.

Pénzt kölcsönöz: aranyra, ezüstre, briliánsra és egyéb értéktárgyakra. (Bejárat az udvarról is.)

Nyugalmat szerető vendégek már most megrendelik sávuotra szesznelőtti árban

komfortos, hűvös kerti szobájukat. Gyönyörű kilátás

Kántor כתר penzióban Tivon
TELEFON 269. Izletes magyar konyha. Vezetők: SEIDLER és DOMAN.

UJ KÖNYVKERESKEDES „TRAKLIN HÁSZEFER” G. ELLON, HAIFA, SHAPIRA-u. 5.

Alkalmi áron ajánl

könyveket

1000 könyv: magyar könyvtár érkezett, 500 kitűnő regény híres íróktól, klasszikusok művészeti és tudományos könyvek, detektívregények, 250 kis zsebkönyv, budapesti kiadású regények. Alkalmi áron kölcsonzánk, cseréjük és árusítunk könyveket, folyóiratokat, fizetés regényeket, pocket-book-okat minden nyelven: magyarul, németül, angolul, ívritül, csehül, románul, stb.

Kölcsönj: 100—200 pruta könyvenként, zsebkönyv, fizet 50 pruta. Kölcsönzés hónapszámra is. Legmagasabb árat fizetjük minden nyelvű könyvért. Kívánatra az ország minden részébe megyünk.

ASZTALOSUZEM HAIFAN
erőárammal és gépekkel

eladó

Esetleg a gépek egyedül, vagy a üzemi helyiség gépek nélkül.

Megkeresések: HAIFA, P. O. B. 6041.

LEGMODERNEBB NŐI TÁSKÁK, AKTATÁSKÁK ÉS MINDENMÉJ BÖRDISZMÁRU

KIARUSITÁSA minden elfogadható áron

ADINOR HAIFA Hechalutz utca 29

Engelstein, PARFUMERIA 54.
HAIFA, - JAFFA-U.

Legmodernebb illatszerek és biszuk új nagy raktáravál megnyílt Gyöngy-ávitás

PAPLANT (pelyh, toll, gyapjú, vagy vattával) DUNNÁT, BARNÁT, a csehszlovák származású készítőnél

Weisz-nél, Haifa 24. ajtó Stanton 37.

Készpénzt ad azonnal

LOMBARD HAMERKÁZ, 51. HAIFA, 51. I. em minden értéktárgyra.

KERESUNK KÉT segédmolnárt

elsőrendű szakembereket. Ajánlatokat: HAIFA, POB 1630. címre kérünk.

A legjobb férfi-MÉRTEK-ING DRESSING-GOWN NYAKKENDŐ. Most kész ingek is kaphatók.

HORN, HAIFA, Herzl 30., I. em. Hozott anyag feldolgozását is vállaljuk. (*)

SZEME VAN ÉS NEM LATJA városunk, Haifa elragadó szépségét, melyet mi büszkén a Földközi tenger városainak gyöngyéeként emlegetünk. Haifa város fényképpályázatot hirdetett. „Városunk, Haifa” jelzővel. Fényképezőgéptulajdosok, munkára! — Bővebb felvilágosítás:

Photo-Brenner
31 HECHALUTZ ST. CORNER SHAPIRO ST. TEL. 4137 HAIFA

Hol, szorakozzunk Haifán?

HAIFA SZENZÁCIÓJA DANA és PANTO,
A VILÁGHÍRŰ JUGOSZLAV TANCSPÁR
ALICE - AVIVA DOU-GUZAROFF szótáncosnők
BORIS és szolístái JEANETTE énekel (*)
AZ **ELDORADO MAJUSI MÜSORABAN**
Asztalrendelés: Tel. 4989. — Szombaton ötórás tea.

MAR izletes menüt ehét a (*)
57 Talpiot étteremben Herzl-u. 61.
piaszterért

Haifai mozik műsora:

HADAR, (Tel. 2509): JUD SUSS - Lion Feuchtwanger regénye nyomán. — Konrad Weidt

ORION: ANDALUZIA — Luis Mariano, Carmen Sevilla

ACMON, (Tel. 3003): ORGONAVIRÁGZÁS (2. hét) Jeanette McDonald Eddy Nelson

AMFITHEATRUM, (Tel. 4018.) HOLNAP UJ NAP VAN (Izraeli bemutató) Pier Angeli, Aldo Silvani. Olasz film.

ARMON, (Tel. 4848): HOLNAP MAR KESŐ (2. hét) Pier Angeli Vittorio De Sica

EN-DOR, (Tel. 3421): SUBMARINE COMMAND (Izraeli bemutató) William Holden, Nancy Olsen, William Bendix

GAL-OR. Estéknél: WATERLOO BRIDGE (6. hét) Vivien Leigh, Robert Taylor

ORAH, (Tel. 4017): THE PRINCE AND THE PAUPER Errol Flynn Claude Rains,

A Hadar gyönyörű kertés és terraszos kávéháza
„Ginati-Or” CHAM-U. 2. (Ellern's bank fölött, Herzl u. sarok. Tel. 2815.
Szombat és ünnepek estéknél 7.30-tól kitűnő magyar tánc- és szórakoztató zene.

CIRO Magyar- és szlovák szórakoztató helye
CIGANYZENE — HANGULAT — TÁNC
SLADEK FREDI ÉS SZOLISTAI
HERZLIA 32 LUCI ROSE a mikrofonnál — Péntek este műsor

ARIZONA MT. CARMEL. TEL. 6966
SZÁLLODA — BÄR — ÉTTEREM — KÁVÉHAZ
A KERT EGÉSZ NAP NYITVA
FISCHER RICHARD
HOROVITZ HANS WILLI SPEISER (*)
AZ IDEALS BÄR-TRIO

Egyiptom „adagolja” az élelmiszert a szuezi angol csapatoknak

Nyolc halottról panaszkodik Nagib szövegírója

Kairó (UP). Dzsamal Abdul Nasser ezredes, akit az egyiptomi miniszterelnök jobbkézének tartanak, azzal vádolta Angliát, hogy egyiptomi polgárok ellen kegyetlen és embertelen rendszabályokat hajtott végre. Nasser hangsúlyozta, hogy az egyiptomi hadseregnek nem volt semmiféle kapcsolata a Szuzei csatorna övezetében legutóbb lezajlott incidensekhez. Szerinte április 3. és 14-ike között angol katonák a Szuzei csatorna övezetében ismételtén ráolták „békés egyiptomi polgárokat”. Az ezredes 39 olyan esetet említett meg, amikor angol katonák gyilkoltak, embereket ragadtak el, kutattak és vallattak egyiptomi polgárokat.

Nyilatkozata végén Nasser ezredes a következőket mondta: „Elvártuk, hogy az angol szövegíró kísérletet fog tenni arra, hogy kellemebb légkört teremtsen és igyekezzék megérteni Egyiptom álláspontját, ehelyett légbőlkapott vádakot hangoztat, amelyek csak arra alkalmasak, hogy az atmoszférát még jobban megmérgezzék.

Máltából érkező hírek szerint egyébként az angol flotta nagyobb kommandóegységei csütörtökön teljes felszereléssel két torpedóromboló kíséretében Kelet felé indultak el. Egy másik hír szerint a Cremona nevű cirkáló és a kíséretében levő torpedóromboló már egyiptomi vizeken horgonyoznak. Csütörtök esti hírek szerint az egész földközi-tengeri angol flotta a nyílt tengeren tartózkodik. Az egyik része a Szuzei csatornát igyekszik elérni, míg a másik része Anglia felé halad, hogy résztvegyen a koronázás alkalmából rendezendő parádén.

Kairó (UP). - Az egyiptomi kormány csütörtökön rendeletileg tiltotta meg az egyiptomi kereskedőknek, hogy a Szuzei csatorna övezetében állomásozó angol hadseregnek élelmiszert és más anyagokat szállítsanak. A közellátási minisztérium közölte az összes kereskedőkkel, hogy a jövőben csak különleges engedély alapján szállíthatnak élelmiszert, szeszitalokat, kristályvizet vagy építőanyagokat a csatornában állomásozó angoloknak. A rendelet azt is kimondja, hogy a jövőben a közellátásügyi miniszter fogja megállapítani a szállítmányok mennyiségét. A szál-

lításoknál „figyelembe fogják venni Egyiptom belső szükségleteit”.

New-York (UP). A New-York Herald Tribune csütörtöki vezércikkében azt írja, hogy a szuezi kérdés olyan veszélyes ponthoz érkezett el, hogy

az angol-egyiptomi viszály rendezésére e pillanatban semmi kilátás nincsen.

A lap szerint azok a nyilatkozatok, amelyek utóbb részint Kairó, részint London oldaláról hangoztak el egyáltalán nem alkalmasak a feszültség enyhítésére. — John Foster Dullesnek — írja a lap — alkalma volt beszélgetni Nagib tábornokkal és így tökéletesen megismerhette az egyiptomi álláspontot. Ha ennek a beszélgetésnek a révén Nagib tábornok is tisztábbá jött a Közékelet védelmének fontosságával, úgy ebből az egész szabad világnak — beleértve Egyiptomot is — csak haszna lesz.

A „Christian Science Monitor” csütörtöki száma szintén vezércikket szentel a szuezi problémának. A lap a következőket írja: „Az angol-egyiptomi tárgyalások röviddel Dulles Kairóba va-

ló érkezése előtt szakadtak meg. Egyiptomnak nyilván az a célja, hogy Amerikán keresztül gyakoroljon nyomást Angliára. Nagib tábornok viharos beszédei nem alkalmasak a légkör tisztázására. Könnyen lehetséges, hogy a tárgyalásokból a végén alkudozás lesz, amelynek során minden pontot külön-külön meg fognak vitatni. Ebben az esetben a világ egy újabb Pannunjónak lesz a szentanuja.”

Eisenhower nyilatkozik Churchill beszédéről

(Elsődolali cikk folytatása)

Washingtoni diplomáciai körökben úgy tudják, hogy az amerikai kormány azért ellenzi a találkozót, mert attól tartanak, hogy egy ilyen konferencia hozzászoghathat Malenkovot, hogy leküzdje jelenlegi belső nehézségeit. A Churchill-féle javaslatnak azt a pontját is kifogásolják, hogy a konferencia zárt ajtók mögött folyjék. Eisenhower elnök ugyanis nemrég kijelentette, hogy minden találkozóknak, amelyben ő részt fog venni, nyilvánosnak kell lennie.

„Ez a válasz”

Tokió, (UP). A koreai fegyverszüneti megbeszélések kommunista képviselői csütörtökön hivatalosan visszautasították az UNO-főpáranosoknál ellenjavaslatait a hadifogolyprobléma megoldására vonatkozólag.

A kínaiak és az északkoreaiak csütörtökön már le is bontották azt a barakot, amely az elmúlt hónapban a beteg és sebesült hadifoglyok kicserélésére szolgált és Pannunjonban a kommunista újságírók azt mondták a szövetséges újságíróknak, hogy „íme, ez a válasz a ti ellenjavaslataitokra.”

Sapir közlekedésügyi miniszter nyitotta meg az új tel-aviv-haifai vasutvonalat

Az Arlozoroff utca végén lesz az új tel-avivi vasútállomás

Tegnap délelőtt ünnepélyes külsőségek között avatták fel a Chedera és Tel Aviv közötti új vasutvonalat. Ez az első vasutvonal, amelyet Izrael létesítése után kezdtek építeni. Az ünnepélyes

avatásra meghívott mintegy ezer vendéget két különvonal szállította Tel Avivból és Haifáról Kfar Vitkin új állomása felé, ahol a két szelvény összetalálkozott. A telavivi vonat hozta magával Josséf Szafir közlekedésügyi minisztert és kíséretét. A miniszter avatóbeszédében bejelentette, hogy Tel Avivban nemsokára az Arlozoroff utcáig hosszabbítják meg a városon kívül végződő vasutvonalat és ezáltal a vasúti közlekedés fokozott jelentőséget nyer majd Tel Aviv lakosai számára.

Szafir beszéde után Dávid Remez volt közlekedésügyi miniszter özvegye átvágta a szalagot és a két vonat folytatta útját az új vonalon. A vasutvonal építését ugyanis még Remez minisztersége idején kezdték meg.

Az új vasutvonal, amely 45,6 kilométer hosszú, lényegesen megrövidíti az utat a két város között. A vonal a tenger partján szalad és a Tel Aviv és Haifa közötti utat 1 óra 33 perc alatt fogja megtenni, amikor az újfajta Diesel-motorokat forgalomba állítják.

„Fekete csizma”

Az izraeli rendőrség hónapok óta kutat egy ismeretlen után, aki „fekete csizma” aláírással fenyegető leveleket küldött különböző személyekhez és figyelmeztette őket, szakítsák meg kapcsolataikat a Szovjetunióval és mindenkivel, aki a Szovjet híve. A rendőrség csütörtökön leleplezte a leveleket küldőjét, egy 17 éves fiú személyében. A rendőrséget az Esed egyik söffője vezette nyomra, aki kedden telefonálni akart a központi autóbusszállomáson levő fiúkból. Egy fiatalember azonban arra kérte, hogy várja meg, amíg ő befejezi beszélgetését. A söffő a fiúke ablakán keresztül elolvasta a papírt, amelyről a fiatalember valamit a telefonba akart mondani és a következő sorokat látta: „A tisztelt amerikai követségnek. Figyelmeztetjük önöket, hogy az amerikai nagykövetség épületét felrobbantjuk Foster Dulles külügyminiszter látogatása alkalmával.” A sorok alatt a következő aláírás szerepelt: Mápám, kommunista párt és békétanús. A söffő azonnal rendőrt hívott, aki letartóztatta a fiút és az északi rendőrállomásra vitte. A fiatalember beismerte, hogy ő a „fekete csizma”. Hadat üzent a Szovjetunió és a kommunizmus ellen a prágai per után. A Lillienblum utcán egy bélyegzőkészítőnél megrendelte a bélyegzőt és ezzel látta el a fenyegető leveleket. A fiú azt is elmondotta, hogy elemista kisöccse ellopta tőle a bélyegzőt és magával vitte az iskolába, ahol a tanító kezébe került. A rendőrség megtalálta az iskolában ezt a bélyegzőt, amelyet a tanítói kar határozata ellenére még nem égettek el. A fiú beismerlte, hogy azért akarta a telefonbeszélgetéssel megfenyegetni az amerikai nagykövetséget, hogy ezzel a Szovjetunióval rokonszenvező pártokat kompromittálja. A fiatalember ellen, aki-nek nevét kiskorúsága miatt nem közlik, a vizsgálatról tegnap négy napos vizsgálati fogságot rendelt el.

Golda Meirson felgyógyult

New York, (STA). Golda Meirson munkügyi miniszter szombaton elhagyja a kórházat, ahol könnyebb epeoperáción ment keresztül. Izraelbe való visszatérése előtt a munkügyi miniszter még 10-14 napot fog szabadságon tölteni az Egyesült Államokban.

Emelkedett a bankjegy-forgalom. Az Izraeli Nemzeti Bank bankjegykibocsátó osztályának jelentése szerint a bankjegy-forgalom a május 6-tól május 13-ig tartó hét folyamán egymillió 450 ezer fonttal emelkedett és most 130 millió 575 ezer fontot tesz ki. Ennek arányában emelkedett a font fedezeti tételei között a kincstári váltók összege. A többi fedezeti tételek változatlanok.

ÁZKARÁ

A Borsai- (Máramaros) Olék Szervezete vasárnap, május 17-én délután 4 órakor tartja ázkáróját a Máramarosi Sikun templomában (Beth Haknesset Hámerikázi, Sikun Hé, Bné Brák). A szervezőbizottság ozuton kéri az ösös borsai régi és új olékat, hogy az ázkárón pontosan megjelenjenek.

Uj nyelvtanfolyamok

kezdődnek vasárnap, május 17., és 18-án, a köismert „KADIMAH” nyelviskolában, Tel Aviv, Ben Jehuda 74.

- Ivrit: 1.) Kezdőknek, d. u. 5-6.
2.) Haladóknak, a reggeli és esti órákban.
- Angol: 1.) Kezdőknek, d. u. 5-6, és este 8-9.
2.) Haladóknak, d. u. 4-5 és 6-7.
3.) Elemi- és középiskolai tanulóknak, d. u. 3-4 és 4-5.
- Francia: 1.) Kezdőknek, este 9-10.
2.) Haladóknak, d. u. 5-6, 6-7 és este 7-8.
- Felvilágosítás és jelentkezés vasárnap és hétfőn, d. e. 9-10 és d. u. 3-9 óra között.

PÉNZT folyószékként és minden értéken Lombard Tiferet T. A., Rotschild St. Tiferet-náz. Vezető: RAJNA DAVID, ékszerész, a pesti állami zálogházak v. becslése (8-5-ig). Tel. 4976

Nyiregyháza és vidéke ázkárója

Boldogultemlékü mártírjaink ázkáróját máj. 17-én, vasárnap d. u. 5 óra 30 perckor tartjuk Tel-Avivban, a nagytemplom Szináj-termében. (Allenby 110.)

- Az ázkáró műsora:
- Megnyitó — BLAU (Juda) JENŐ
  - Emlékbeszéd — LÖWY SLOMO
  - Gyászimák — WEINBERGER A., a hadsereg főkapitánya
  - Mártírjaink emlékének megőrkötése — BLEICH LAJOS

A beérkezett levelek tömegére ezuton közöljük, hogy a kérelmeket feljegyeztük és az elintézésről gondoskodunk.

Mártírjaink emléke mindannyiunknak szent, tehát MINDNYAJAN OTT LEGYÜNK!

Az előkészítő bizottság.

Azkara Huszi es vidéke mártírjainak emlékére

hétfőn, 1953. május 26-án (יום ראשון) este 7 órakor a telavivi nagytemplomban, Allenby 110., a főkapitány közreműködésével. Barátok találkozó ugyanazonnap d. u. 6-kor a templom termében. IRGUN JOSE HUSZI VEHAZIVIVA TEL AVIV, POB 26.

Tarnovo és környékéről származó olék

Brustara - Königsfeld - Mokra - Krasznosora - Dubova - Loh Kalin - Ganiev - Novoszelica - Neresznice - Tarnovo - Vilheovic - Iglu - Kolodna - Nisguf - Bilyevos - Bedevia - Krive Teresziv

Azkarót tartunk mártírjaink emlékére

vasárnap, 1953. május 17-én (יום ראשון) este 7.30 órakor Tel-Avivban, a Héjchal Hámeláchá teremben, Roh. Merkáz Báálé Meláchá 16. A terem ismerkedés céljából nyitva este 6 órától

ALKALMI ÁRUSÍTÁS

a készletből:

DIVATOS NŐI RUHÁK

mintás vistrából, továbbá

női- és gyermek-pizsamák, hálóingek, olcsó árakon. (Csak nagyban.)

„VISCOT” gyár

Tel Aviv, Jaffa ut 9. — Bét Romano.

... és most is: lámpák részletfizetésre

már 1 font 500 pruta heti lefizetésre.

Csillárok, állólámpák, falikarok, stb. Kérje megbízottunk látogatását kötelezettség nélkül, vagy forduljon egyenesen hozzánk. (**)

„BETH-OR” Tel Aviv, Ben Jehuda 118.

LOMBARD H. A. ALLENBY 32

kölcsönt ad MUGRÁBIVAL szemben. ékszerre és értékpapírra 9-1. 4-6-ig.

Kiadó Mëronban

az Amon-hegy alján, gyönyörű kilátású

nagy szoba

összkomforttal, villásos csatlakozások, a nyári hónapokra. — Esetleg teljes ellátással, vagy főzési lehetőséggel.

ELI MERONI, Mëron. Doár Cfat.

AMERIKAI, 7 KUBOS

jégszekrények

olcsón eladó.

Megtekinthetők d. u. 2-5-ig

T. A., Geula u. 7., fdszt.

Danzig. K1843

Orvosok tanácsa:

Óvakodjék a napszúrától!

Vásároljon kalapot

Hesil Schwarcz-nál

T. A., NACHLAT

40 BENJAMIN

(*)

szerszám-lakatost

keresünk azonnali felvételre.

Jelentkezni:

ACHIM PERLSTEIN,

TEL AVIV, Schumat Schapira

Sderot Cháchámé Jisraél 41

(7.30-18.30 között)

Jeruzsálemi mozik műsora

EDISON: ABBOTT és COSTELLO

STUDIO: 2-ik hét: LÁNYOK A BÖRTÖNBEN